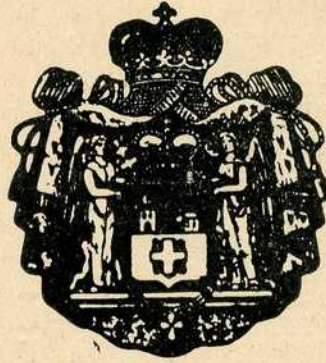

СРПСКИ СИОН

Год. XVI.

Број 12.

ЗВАНИЧАН ЛИСТ ПРАВОСЛАВНОГ СРПСКОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА МИТРОПОЛИЈЕ
КАРЛОВАЧКЕ ЗА ДУХОВНЕ, ЦРКВЕНЕ И ЈЕРАРХИЈСКЕ СТВАРИ.

У Ср. Карловцима у петак 30. јунија 1906.

ЗВАНИЧНО.

Рукоположени.

Његово Високопреосвештенство Г. епископ вршачки *Гаврило Змејановић*, благоизволео је рукоположити свршеног богослова *Петра Јовановића*, дана 28. маја (10. јунија) т. г. за јерођакона а 29. маја (11. јунија) т. г. за презвитера, који је одређен за личног капелана у Врачевгају. Дана 29. маја (11. јунија) т. г. благоизволео је рукоположити свршеног богослова *Марка Протића* за јерођакона а 30. маја (12. јунија) т. г. за презвитера, који је изабран и потврђен за протопрезв. капелана у Вршцу.

К. 550.637. ех 1906.

Окружница

Архидијецезалне конзисторије.

Архид. админ. одбор у Карловцима дописом од 17.3. априла 1906. бр. А. О. 597.290. ех 1906. подноси одлуку високе кр. зем. владе одела за богоштовље и наставу, донесене поводом представке високослав. саб. одбора ед 10. окт. 1901. бр. С. О. 5526.1402. ех 1901. у предмету давања помоћи по управним областима при овреси одлука надлежних власти законито признатих цркава, да је ово питање решено другом

алинејом 5. §. закона од 17. јануара 1906. „О вероисповедним односима у кр. Хрватској и Славонији“, те да ће се у будуће у овом погледу поступати према сада наведеном закон. уређењу, које дословце овако гласи: „Исто тако даваће управне области своју помоћ при овреси одлука надлежних власти законито признатих цркви и верозакон. заједница према свећеницима, службеницима и управним органима њиховим, којима се они са службе и надарбине, односно плаће или управе цркв. имаовином одстрањују или свргавају или се на њихово место успостављају или којима буду пресуђени на ношење трошкова поведена против њих поступка или којима се предузимају мере за осигурање уредне управе цркв. имаовином, у колико су такве одлуке у складу с постојећим грађанским законима и с црквеним у кр. Хрв. Слав. ваљаним прописима“.

Решено је:

горњу одлуку високе кр. земаљске владе путем окр. протопрезв. звања публицирати подручним срп. прав. парох. звањима и у циркуларни протокол увести.

Из седнице архид. конзисторије

У Карловцима 20. јунија (3. јулија) 1906.

Георгије

Патријарх.

Окружница

Архидијецезалне конзисторије.

Епарх. конзисторија у Вршцу извештава, да је кажњен Константин Лазић бивши администратор парохије парћанске због фалзификовања менице коначном забраном свештенодјејствовања и лишењем свих бенефиција свештеничких; исту пресуду потврдио је високопречасни митропол. цркв. Савет пресудом својом од 18. (31.) маја т. г. бр. М. 285. М. Ц. С. 75. ex 1906. с тим додатком, да се том пресудом изречена коначна забрана свештенодјејства изриче за подручје срп. прав. митрополије карловачке.

Решено је:

узети на знање и путем окр. протопрезв. звања циркулирати срп. прав. парох. звањима и у циркуларни протокол увести.

Из седнице архидијецезалне конзисторије
У Карловцима 20. јунија (3. јулија) 1906.

Г е о р г и ј е
Патријарх.

НЕЗВАНИЧНО.

П р и л о з и

ИСТОРИЈИ ОДНОШАЈА НАШИХ С РУМУНИМА У XVIII-ТОМ
ВЕКУ.

Од Радослава М. Грујића.

(Продужење.)

21. Знати се здешни у Краови конзилиари кои су били от ц. величества најпре нареждени какое постала светла Администрација на 1723.

1. Презес у администрацији госп. Ђе-
нерал Ђеорѓије Кантакузино.

Конзилиари:

2. госп. Григорие Балјанул, кои умерл.
3. госп. Радул Голескул,
4. госп. Илиа Шчрбеи,
5. госп. Стајко Пенцескул.

Си били суг конзилиари 4 года и пол а них писари у администрацији били суг имено:

1. Михул Логофетул,
2. Атанасие Логофетул,
3. Првул Логофетул,
4. Михаил Лугофетул.

Такожде обршпани при више речених конзилиаров у 5 дишчрикта... имено:

1. Константин Поенарул,
2. Константи Арцетајанул,
3. Илија Отетилишанул,
4. Константин Браилоил, тој умерл 1726.

5. Стеван Приковенул.

22. На 1727:

1. Наставши госп. генерал Шром у администрацији презес.

Конзилиари:

2. Доситеј Браилов инок,
3. Илиа Шчрбеи, шчо и прежде бил,
4. Григорије Власто, зет кантакузинов,
5. Константин Стрбенул.

Писари у администрацији:

1. Михул Логофетул, шчо и прежде бил,
2. Атанасије Трнован, шчо и прежде бил,

Обршпани при више речени Конзилијаров:

1. Константин Обеданул,
2. Шарбан Фаркашанул,
3. Шарбан Шчрбеи,
4. Матеј Логовенул,
5. Милко Лупојанул, Милка Бајаша син.

23. Паки почињетсе писати како кои бојарин стоит по фамилии:

1. Госп. генерал Ђеорѓије Кантакузин,
2. „ гроф. Јоан Балачан ванук Кантакузинов,
3. „ Јоан Боланов, велпортар,
4. „ Илиа Шчрбеи, Конзилиар,
5. „ Радул Голескул, велпортер,
6. „ Стајко Бенцескул, шчо бил конзилиаром,
7. „ Манта Канпинав вел. комесар
8. „ Константин Будескул,
9. „ Доситеј Браило монах конзилиар
10. „ Григорие Власто, сердар, конзилиар,
11. „ Константин Стрбенул, конзилиар.
12. „ Константин Обедан, обршпан,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

13. „ Матеј Логовенул, обршпан,
 14. „ Мирко Лупојанул, обршпан,
 15. „ Матеј Поенарул капитан за-
 калрат(?),
 16. „ Константин Поенар бивши
 обршпан,
 17. „ Константин Арцитојанул,
 бивши обршпан,
 18. „ Ђеорѓие Сокотенул, бивши
 велкомесар,
 19. „ Стратие Уредранул,
 20. „ Илиа Отестелишанул, бив-
 ши обршпан.

24. . . . Монастира у цесарској Угро-
 влахии, начелнии ис каждова и их подание,
 и ктосу им хтитори и кои су сад игу-
 менми: Такожде и средних манастиров,
 коим су хтитори бојари подавали у тур-
 ску страну метохе чинећи светим местам.
 Такожде и девичаски манастири и ктосу
 им хтитори.

1. Манастир *Тисмен*; Храм успениа
 пресвјатија Богородици. Игумен Нико-
 дим јеромонах. Хтитор сему манастиру
 свјати Никодим

а) подати ему скити са мошиами мо-
 настир *Топоница*, храм

б.) у Чрнцу, црков храм са машиом..

2. Манастир *Козја*, храм свјата тро-
 ица. Игумен Михаил јеромонах. Хтитор
 сему манастиру Мирчета Воевода

а) Подат ему скит с мошиом мона-
 стир *Корнета*, храм рождество свјатаго
 Јоана Предтечи .. Мирски свјашченик у
 нем владеет

3. Манастир *Бистрица*, храм успениа
 пресвјатија Богородици. Игумен Стефан
 јеромонах. Хтитор сему манастиру Бар-
 бул бан крајовски

а) Подат ему скит са мошиом мона-
 стир *Манаилешче*, храм вазнесение хри-
 стово, мирски свјашченик ва нем владеет.

4. Манастир *Хуорез*, храм цар Конст.
 и царица Јел. Игумен Дионисије јеро-
 монах. Хтитор: Константин Бранкованул.

а) Подат ему скит са мошиом мана-
 стир *Полврача*, храм успение пресвјатије
 Богородици. Игумен Климент Јеромонах.

5. Манастир *Говора*, храм успениа
 пресвјатије Богородици. Хтитор сему мо-
 настиру Радул воевода.

6. Манастир *Садова*, Храм свјатаго
 Николаја. Игумен Самуил јеромонах. Хти-
 тор сему манастиру Матеј воевода

а) Подат скит манастир *Потаробул*.
 Храм . . . монах из више реченога мона-
 стира тамо начелствуе.

7. Манастир *Арноша*. Храм сабор
 свјатаго Архистратига. Игумен Стефан
 јеромонах. Хтитор сему манастиру Ма-
 теј воевода

8. Манастир *Бранковен*. Храм успе-
 ние пресвјатије Богородици. Игумен Ино-
 ђентие јеромонах. Хтитор сему манастиру
 Матеј војевода прежде, а по том Кон-
 стантин воевода, разорив и изнова сачинил.

9. Манастир *Мотрул*, храм свјата
 Петка. Игумен Стефан јеромонах. Хти-
 тор сему манастиру Матеј воевода

10. Манастир *Стрехај*. Храм Свјати
 Троице. Игумен Партеније јеромонах.
 Хтитор сему манастиру Матеј војевода..
 Манастири, коим су и
 подали их под места како zde
 последуе:

1. Манастир *Шегарче*. Храм успен.
 пресв. Богородици. (Издrevле подат под
 патриаршију Александрискују) ниња И-
 гумен Петроние Архимандрит. Хтитор
 сего манастира игумен Ђерман

Скити ниња того манастира:

а) Манастира *Штанешчи*. Храм . . . Игу-
 мен Пимен јеромонах.

б) Манастир *Архангел*. Храм сабор
 стаго Архистратига и с мошчиами (и из
 древле особито под Александрију бил)
 а не под Шегарчу, токмо Петроние сад
 своим коварством учинио) Игумен сего
 манастира

2. Манастир *Житијан*. Храм свјатаго
 Димитрија. (и издревле у свјатују гору
 подат под манастир свјатаго Павла:
 (Ниња игумен Ананија јеромонах. Хти-
 тор сего манастира господжа Балаша
 Константина, воеводе старого домна

Скит подат сему манастиру: а)
 манастир *Чуштура*: храм

3. Манастир *Буковац*. Храм свјатаго
 Николаја (из древле одат под метеуре
 у турску страну: Ниња игумен Митро-
 фан, јеромонах грек . . . Хтитор сего мо-
 настира бан Степан

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

4. Манастир *Балуј*. Храм стаго Николаја (из дрвље подат Јеросолиму) Игумен Николај јеромонах. Хтитор... Будескул бојар....

5. Манастир *Цинцарен*. Храм стих архистратиг (издревле подат Јеросалиму) Игуман Григорио Јеромонах. Хтитор... Барбул Сердар, брат Доситеја Инока конзилиара.....

6. Манастир *Тиширеч*. Храм свјатаго Јоана Златоустога. Игуман Јоан Урсаџие, јеромонах. Неподклонен ниједному манастиру. Хтитор Михаил спатар Кантакузин.....

7. Манастир *Бајадеаром*. Храм ста.... (издревле подклонен у сватују Гору под Манастир Хилендар). Игумен Василије Схимнику.... Хтитор стаго манастира....

8. Манастир *Хотарани*. Храм.... Игумен Грек.... близ Олта. Хтитор сега манастира.....

9. Манастир *Мало Јеншиче*. Храм.... Игумен Никодим јеромонах. Хтитор сега манастира Стефан Пршковенул.....

Ош zde починајуш се дјевичаски манастири:

1. Манастир *Динтрулем*. Храм рождства пресв. Богородици. Игуменија Ана... Хтитор сега манастира Матеј воевода.....

2. Манастир *Осиров*. Храм рождства пресв. Богородици. Игумениа Јелисавета... Хтиторка сега манастира госпожда Њагула воеводе (а дшчи свјатаго кнеза Лазара иже ва Раванице) Домна Деспина.

3. Манастир.... *Мул*. Храм свјатаго.... Игуменија.... Хритор сега манастира... *Константин* воевода Бранкован.....

4. Манастир *Суриате*. Храм свјата Троица. Игуменија Ефимија. Хтиторка сега монаст. госпожда Мариа, домна Константин воеводина.....

5. Манастир *Слашибор*. Храм свјатаго Николаја. Игуменија Јелисавета.... Хтиторка сега манастира госпожда Јелена Домна Александра воеводе.

У свем манастира мали и средни и велики: 31.

25. А се протопопие и кои су сад протопопи имено:

— — — — —

26..... прошенију госп. бојарина..... олјанова велпортара службу за усапшиє сија имена споминајушчи: Григориє, Сафта, и Илінка. И по служби Божијој парастос учинисмо, а на гробу молитву им очатасмо и сега 26. приде мати сега више именованого господара с млаћим сином и за наш труд нас подарова 4 Дуката и 1 марамицу такожде; и архимандриту дадоше 1 дукат.

27. Ва си дан приде господин Ипопсиџие са тужителним мемориалом на госп. Игумна Тисменскога кир Никодима, како му јест на пријудицији негова пошчена учинио бившим им на суду некоему с конзилиари и за доконанє прависе. Послани су конзилиари да се Ипопсиџие подпише и он се подписао; после су послани игумену тисменскому, а он се подписао више Ипопсиџиа. Зато говори Ипопсиџие онај наш суд хоће да иде господину Ђенералу у Сибин и кад види мој подпис такожде игумена тисменскога више мене подписана — тоє за мене срамота и части моеј на прејудицију, таго ради како се на пространиє види у мемориалу моему.....

28. Приде госп. Игумен Тисменски Никодим и почео питати за госп. Архиепископа есмоли имали као добре гласове от негова преосвјашченства, и есули у доброму здрављу. И мисмо одговорили слава Господу Богу емосе обрадовали от писма егова пр. како есу у здрављу. И потому у питању ест нам почео говорити, да ми опростите шчо почесто не приходим, да шчо сам био едно немощчан, а пак имам доста и посла, и гледао сам време, да би могао с вашим свјатителством особитно разговарати се, понеже мое обещчано слово шчоє произшло от уст моих у свакој верности хоћу послужити господину Архиепископу, како своему милостивому, такожде и дужан есам свашчо објавлати. Наш отговор ка Игумену ест био и сам сам подобнога времена гледао и ожидао вас кад ћете к нами доћи и на пространиє с нами разговарати се о свему, зашчо

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

смо ми заклет и под јураментом стоимо за сваку верност госп. госп. Архиепискупа, како ја тако и архимандрит, тако и секретар и шчо кроз наше уши прође то господину архиепископу обзнанити и шчо будет заповест от господина Архиеп. ва тајно сабљудавати, оно ва тајне и останетсе, того ради госп. архиепископ има вас за свое верне, за свашчо егову преосв. обзнанивати, ако није могуће, да ви сами пишете госп. Архиеп. ми ћемо ваше речи писати и преко нас васа госп. Архиеп. обзнанити, вашчо како сам вам и казао да е рекао госп. Архиепискуп, да сам ја ваша књига и шчо будете из мои иста чули, того ради ако ћете бити у верности то и у великој милости будете, на сие отговор. ти госп. госп. Ахиеп. обешчао се послужити како заклет и едан служител ниова прео. у свакој верности и на фаиду моја служба шчо би произишла код господина госп. Архиеп и како сам примио писмо заповедателно от господ. Архиеп. да би могли егову преосв. у делех послужити кое писмо ведателно ест и конзилиаром. От тога часа радим на сваки интерес Јегова Архиеп Наше слово ка тисменском у Игумену говорити ми овде обичаја незнамо како где потребито ест нам чинити будући најпре овде дошли по заповести госп. госп. Архиепископа за делом определеним, а пак ни овде ниове мисли незнамо; видимо овде к нами да доходе с политиком, али интенције ванутрне не знамо шчоли за нас говоре. Тисменског Игумана отговор: Ја сам свагда zde код бојаров; у сваких стваров прилучештих се мне призивајут и савета требајут, такожде ако кои и распру имеет между собоју ка мне приходет мирити се. Понеже ест манастир наш zde старејши и нас по манастиру пошчујут и доста з господаром бојаром есмо сваки пут у разговору, а зашчо покојнаго Епископа Дамаскина нису у савету имали, зашчо ест человек био непостојан и никакве тајне није могао обдржавати. Зато су мене више миловали и ћенерали и бојари и у сваки савет призивали, а и у царском у декрету пише, да имајут наше

цркве православија от госп. Архиеп. и ми смо говорили покојном Дамаскину ради милостине, како е био обичај патриарху давати цариградском у, а саде ест потреба да се она милостина госп. Архиеп. издае. И на то Дамаскин отговорио, ми саде несмемо давати никакве милостине у Турску страну будући под царском протекциом, а за госп. Митроп. шчое тебе за то.

Наш вопрос ка игумену Тисменском у: а шчое ова земља давала своему госп. Митрополиту до сад. Игумен отговара: шчо, нишча нису давали госп. Митр. у Букорешче, него су давали патриарху васеленском у, от Митроп. букурешчанског давати на годину дана по 100 гроша, а римнички епископ 40 гроша, а бузејски (?) Епископ 30 гроша, а од вилаета никаква прихода ние било, нитие до сад обичај био давати. Него како митрополиту ест доходак био от свои свјашченика из свое митрополитске Епархие, тако и Епискупом сваком от свога Епископства био приход само от попова, а от људи протопопе шчо глобе, за која која безаконна дела и то Епископу приказују. А Епископ свакагс Воскресения своему Митрополиту по дужности своју част и дискрецију учини; а каде се престава Епископ, то госп. Митрополит сав приход от оне Епархие у Митрополију узимлет до поставленија новаго Епископа. Ја сам био исправник тада у Митрополији и на то дело отрећен. Когда ешче ние био покојни Дамаскин посвећен ја покупио сам от свјашченика приход по урученом обичају где ми су били протопопе. до 30 свјашченика. имао шнима разговора сад да неће смети сакрити на бивше помисливши. Зато ја могу госп. преосвећеному послужити верно по заклетви моеј, какосам је обећао, зато ми је и писао госп. П. и заповедао да би скинуо тај приход от свјашченика и послао јегову Архиеписк. И ја сам оно писмо приказао овде господаром конзилиаром, и конзилиари су казали да је то добро и право и пристои се да покупи и изда, само потребује да се прикаже госп. обрди директору. И у оно

време пошао је госп. конзилиар Илиа Шчрбеј у Сибин госп. обрдиректору, за иише потребне послове. Ја сам препоручио от своје стране, за те госп. Архиеп. послове да спомено и када је споменуо госп. обрдиректор није се противан тому јавио. Само причина закасненију јест била за приход писмо госп. госп. Архиеп. да хоће доћи, и ниово допаствије ожимајући шчоби приличном милостином шчаке ради и овај приход покупивши заједно госп. Архиеп. приказали. — Госп. Архиеп.: И ми смо почели говорити, да није то отлагање по уредовленију било, него шчо је должно госп. Ахиеп. побрати, да се одаво попи сатому учинио то се надлежало, а за шчаку или ти пристојну милостињу то на воли господара конзилиара и остали духовних и мирских (то нам говорећи игумену, почео његов поп шчо нам јест и толмачио говорити о себе (Ја ћу право казати ови су људи чудни и све мисал имаду о себи како бити и ни под кога се не подклонити, те како се разминују дан от дне еда би се како се разминуло) то каде је нам изговорио онда је игумну по влашки казао и кад му је исказао игуман јест и паки нам сказавати, да је данас био код господ. конзилиара Илие Шчрбеа и говорио му за покуплене обичное от свјашченика; а Илија Шчрбеј отговорио докле се иншчалира нови Епископ и поставит у Римник у Епископију онда ће се расписати и ласно покупити. А и ми смо почели онда говорити, како толико времена дангубимо; мисмо мислили да поћемо натраг са савршеним делом до сад дома оправити се, а ово цели месец дана како смо дошли никаква посла нисмо упословали, а доста и окром сего дела нам потреба великих, какоти сад је прво шчо овде залуду седимо, а особливи нам надлежешчи послови отрагу остају, такожде и све народни, кои се опредељују от госп. Ахиеп., а каде ешче на то останемо чекати док се ново избрати иншчалира и Епискупију отведе, и докле се распише и покупи достаће ту отлагања бити: Ипопсифије отлагати на светлу администрацију а администрација на

Ипопсифија, а ми очекујући у манастиру вашему калабалук чинити и досаду (а ви тамо овамо ходећи труд поднети наипаче дангубу у ово послено време) Мислимо да ћемо и Васкрсениа дочекати, него докле сам ја овдека потребује вам настајати за тим послушанијем, да би се новци извадили, за чшо је овде Ипопсифије, а овде светла администрација, а овде протопопе не може један испред другога изветовати се и ви у скорому времену можете своје послушаније извршити. И на то Игуман отвовета, кад је тако, а ми ћемо гледати с Ипопсифијем и с протопопами, да се овде где нађу новци и то да се намири докле се покупи от попова. И ми рекосмо хаа тако и вала и на том беседу окончасмо и растасмо се.

29 приде архимандрит Иларион.... нам казивати за тисменскога... е летос писмо от господина принео..... за игумни и бољари однесао и каде су прочитали оно писмо било је од њега за неке от духовних написато оваким глаголом (будући бојари тужили се писмом на неке овдешне духовне госп. гоподину Архиеп. шчо се мешају у ствари које се њима не надлеже, пишу по господствујујући и по бегу и на по отвејући госп. госп. Архиеп.) то јест саветовао је госп. госп. Архиеп., да от духовних неиграју книне по Бечу. На то је тисменски говорио да се та книне изда ћенералу, и заклонением Ипопсифијевим и Архимандритовим остала је и није издата ћенералу. И сад исти Тисмењан са сва 4 конзилиара корешпондирујет, једно с мошиамису (?) у коншилукку, а друго у сваке ствари пристаје, ашче и сапротив духовноме реду: он каже такое, како му и сама дела показујут, шчое противо господина ћенерала Ђеорђија Кантакузина говорио да је: блотул будући му мати Србкиња, на које се и суд купио и исти се Игуман после молио и прашчао и господар ћенерал, будући благ и добар опростио му је. От конзилиара се чувајте, а наипаче от Илие Шчрбеа вистијара зашчому је обикновение свагда человјека обманути. Политиком се чини да га болшега Христјанина неима, делом

и са заклетвом утврђивао потом после инаки посал извади, а не како се клео. Он је и игумна Ананију у манастир Житијан поставио зашто му је дао 150 гроша. Они то јест конзилиари и игумне постављају и мазуле, а они сиромаси кога..... не мили (се..... пешкеше да би се.... обдржавали а особливо на годину дишкрецију им приказују; и то се све ноћом вуче; они суде и расуђују и њихове воле нико нишча не може сатворити о духовне старање.

30. Того дна и числа дође проигумен свјато Павалски Антоније и почели смо га питати шчо зде учинио. Тада се он почео нам тужити и говорити: Како сам овде дошао с писмима о господ. госп. Архиеп, кое је писато било на све бојаре за моје уде пребивание препорука до пришаствија госп. госп. Архиеп. и однео сам најпре то исто писмо конзилиару Доситеју Иноку, и он оно писмо прочитавши и ископијавши послао ме је с писмом ђенералу Шрому говорећи то на мене не пише, ни пак као други сме то узети. По том отнесао сам конзилиару Илии Шчрбеу виспиару и он прочитавши рече ми да однесем ђенералу и када се сви скупимо онда ћемо прочитати зашто без ђенерала бити неможе (и ја када сам тако чуо от конзилиара нисам ђенералу отишао, него сам отишао Ипопсифију и запитао ме Ипопсифије шчоси учинио с књигом, и ја сам казао какови ми је отговор био от конзилиара, да идем ђенералу, а мене писмо непише на ђенерала него на бојаре и онда узе от мене книгу Ипопсифије и отнесао ђенералу, и рекао му ђенерал: каквое препоручио господин господин Архиепископ тако чините по препоруцу. И зато када је чуо Игумен Ананија дотрчао како бесан ка Илии Шчрбеју молити чтоби мене неопустили у Житијан..... сена и ешче њешчо..... звао илија лепе речи говорити начео ове: кадстесе.... господину Митр. ми савасаким респектом примамо, толико не можете се у Житијану обдржати за шчо је манастир сиромас, не могу се ни она братија крмити. И ја сам

почео говорити госп. Илии, кад не могу онде бити, а оно барем у Садову и рече ми Илиа добро гледаћемо, такмо после доћи. И ја како сам изишао таки је Ананија замном ка Илии улезао. По том Илиа послао за мене и ја улезо к нему и каза ми, да не могу ни онде бити него да идем у Манастир Бистрицу и тогдa сам з господином Ипопсифијем у Бистрицу отишао и сад ождам пришаствије госп. госп. Архиеп. И сија казует више речени проигумен, да су се свадили игумени то јест бистрички и козјачки и иду на процес конзилиаром судити се, — и ја сам њима рекао идите своју тужбу чините код госп. владике, који је сад дошао плевиотенцијал госп. Архиеп. и оними отговорише ми нигда не смемо тога учинити от конзилиара и сие мисал имаду да сам ја шпион от госп. Архиеп. послан, да гледам шчо се чини овуда зашто су ови људи лукави скроз, они гуле манастире, шчо кои игумен стече, то све њима дает, да би даље игумновали и толика се конзилиаром дишкреција носи све ноћу и ко полноћи, да нико не видет. А тисменски игумен изарчио се и похарчио по немачки господе и по овдешних бојаров за ради Епископства, а пак Житијански игуман дао му 2 кесе аспри у помоћ, кад он будет владика, да он први код њега будет и велику тајну међу собом они два имаду....

31. Сего 28. дана бисмо код господ. обршчера Пиводе нагледати га и поздравити се с ним, зашто јест и он к нама доходио 2 и нас нагледао на нашем квартиру.... говору пожали.... говорити жао ми је... квартир имате... нам говорито шчо ови људи лажу преко и не ваља им ничто веровати. Свуд сам ходио и свакога народа знам обичаи, али како ови људи нисам видио; нестиде се, кад их человек уфати у лажи зашто су се веће научили и истином имају политику али лажну. Има и у учени људи политика, али се не познаје, а ови се ома познаду и стигну улажи, за то им невала нигда веровати, докле стобом говори дотле вала веровати, а како се растане да може учинити, да и здушом и зтелом пропад-

нет човек. И ми би смо могли такве ствари чинити, али човеку имајући душу грех јест то чинити и ја нигда к нима не ходим, само у годину дана 2 пута и ван ако коју особиту потребу имам, а они и мени често долазе.

32. Марта 1. дан. Бисмо у Монастиру Буковцу з господином Живан Србљин. И бившим нам тамо у цркви на часови и на ужини и у разговору, почели смо се разговарати ради здешни бојара и почео Живан Србљин говорити, ови људи не имају душе, него наружити знаду за душу; шчо ти данас слажном политиком говоре, то сутра ничша неима и да ме Бог сачува од њих. Нити ја са шнима једем и пијем, нити који разговор имам, него и се арамосим.....

33. Сего 2. дана заутра приде отац Леонтије поп игумена тисменскако, послан от игумена своего како би и сам рад био доћи, али има посла..... почели смога питати..... вине от зде шчо се разговарају... и бојари и конзилиари. Тадае он почео говорити: ја ћу истину правују казати, какви су овде људи. Овде су људи лукави и лажливи невала им нишчо веровати, данас да учине кои савет међу собом, а сутра о томе и немисле; и шчо човеку обещају у оно се не вала уздати, и да може је дан другога зуби да изе, и не има ту човека кои би промисла имао за народ, него сваки за своју хасну гледи. Идоше у Беч и потропише толике новце и они који су били сами себе правицу извадише, а народу никакве; а врло су људи високоумни никога ни подашто не држе и ми коисмо Србљи зову нас блотул (то јест суровци), али када су вас видели говорили су међу собом: ми нисмо знали да су Србли овако учени, а ови шчо су дошли от госп Архиеп. скров могу човека промотрати, како кроз огледало: (И ми почесмо говорити сему калуђеру како смо овде дошли, незнамо овдешним људма обичаја, да нисмо у чим шчо замерени и шчо ли се за нами говори, какав ли савет имају одешни междо собоју и игумени и прочи). Нам калуђер отговара: Сице ја знам овим људма сву

мисал и обичај и од мене се они ни мало не сумњују, него слободно код мене свашчо говоре, и ја ћу право казати зашчо сам од природе Србин и рад сам послужити госп. Архиепископу: (Нам слово ка калуеру говорећи: када сте рад госп. Ахиеп. послужити, то от госп. милости не ћете удалени бити... (калуђер отговара, ако буде от Бога сућено може Бог дати: (... Ови игумни..... како ће се покоравати и господину..... стране ком буде, тешко то..... пошочи, и тако препроведет дане..... доселе, зашчо, кад би госп. Архиеп. почео узимати..... от игумна, от добара монастирски, колико они ствари пож..... не теке шчо би изметнуо от игуманства, него протерао многе, како чине, зашчо су ови људи чудни они се страха бое докле их човек држи за кикку донде имаду, ако ли им мало попустити после ако би и хтео не може и покорити. А каде дође госп. Архиеп. да узме хесап от једнога или двојице и каде се нађе у кривици да узме хлеб онда би сви имали страх и бојали се, зашчо каде изиће игуманства, кои воле да је мртав а не жив — и да ће шчо год има до голе своје душе теке да не изиће из игуманства. А прочим бојаром јест мисал и говорење, да ние ово како Србска земља, да ће се у свашчо госп. госп. Архиеп. мешати, него како и до сад от старина јест био обичај, како бег чинио, он избирео игумене и са знанем епископовим постављали како и от селе будет.) И пак, и то ћу вам право казати, они болари, кои су били у Бечу имају велико попчење госп. госп. Архиеп. зашчо су видели разум јегова преосв., а ови остали шчо нису видели, нама се како врло како препоручима виде и мисле да владају како и код покојнога Дамасћина. Кад би дошао Дамаскин у Краево никога не чујаше, нити који прихођаше, нити једин кондир вина не приношаху, а ако Бог да, те дође госп. госп. Митроп., те отпочне урежденије чинити све ће другојачие бити: (И наш отац игумен Тисменски врло је рад госп. Митроп. видети, зашчо и прежде му је год писао

господин му пише лепо, и каде му дође от госп. Писмо онолико је рад, како на ваздух да се вазнесе, и рад је послужити господина) зашто ја ћу право казати и нећу лагати ни у чему, овај наш отац игумен чудан јест човек и високо уман, али кад се кому обешча послужити до своје крви хоће верно послужити, а може бити да се мало зазreo код госп. Архиеп. шчо је тражио овдешни Епископат, зашто би истином по старешинству и потребно било да он буде, зашчое начелнејши манастир Тисмен, али шчоје фајда, каде човек не зна книге ни мало и оно шчо зна језик му не служи (на то ответ наш ка калуђеру: Господ. Преосвјашчени зато никако није зазreo, нити о том отац игумен, коју мисал да има, него у оној милости јест от госп. госп. Архиеп., у којој и прежде и може бити, да ће и опче боље имати, само толико мислили како смо и прежде оцу игумну говорили, да покупи Архиеп. стран у и да наћемо препорученом службом от госп. госп. Архиеп. и друга вачити. Тада калуђер нам отговара: он за то има велику мисал, како и прежде јест говорио и радиће за то да се не замери пред господином, него да би готово било.) И со тим говоренем јест пошчао

(Свршиће се.)

Високопреосвећени господин

ДР. ГЕОРГИЈЕ ЛЕТИЋ

темишварски епископ

на каноничним визитацијама у својој епархији.

Каноничке визитације епископске свагда су биле од највеће важности и користи по народ. Ту имају прилике г. епископи да познају народ и живот његов на самоме извору, да виде његове цркве, школе и друге установе, да га поуче у свима његовим потребама, а у беди и невољама охрабре.

И визитација впреосв. г. др. *Георгија Летића*, коју је предузео баш у најсевернијим опћинама не само своје епархије, него уједно и у најсевернијим опћинама

целога Српства, од врло великог је значаја, маха и утецаја на тамошњи народ наш.

Тамо се укршта доста малени елементар српски са јаким таласима туђинских стихија, па тамо будити свежији живот, долевати нове бујније снаге, љубави и одушевљења за све оно што је српско, значи снажити дуб онстанка нашега народа.

Поход впреосв. госп. дра Георгија Летића заиста је имао тај значај. Рећи ћемо због тога коју по ближе о њему.

Овом приликом прва опћина беше *Кешфелъ*. Г. епископ је 8|21. јунија стигао из Темишвара на својим кочијама после два часа после подне на границу кетфелског хатара. Ту су га чекали многи и многи Кетфелци на колима и коњици на коњима и у име политичке власти вингански надсолгабиров г. Понграц. Пошто је председник црквене опћине поздравио г. епископа а по том и надсолгабиров, на које је поздраве г. епископ појединце одговорио, кренула се цела пратња на челу са колима надсолгабировљевим а иза њих кола г. епископа, окружена хитрим коњаницима у само место. Ту је дочек био врло срдачан. Народ је прекрилио трг пред црквом, прангије пуцају, звона звоне.

У цркви је поздравио г. епископа свештеник Светолик Јовановић лепим поздравом, а по том је г. епископ говорио врло лепо беседу, која је имала неодољива утецаја на народ. У беседи је г. епископ учио народ да се држи своје св. вере православне и цркве и школе; да се влада по божјим заповестима и да ради само оно што је добро, лепо и поштено; да потпомаже свештенство и учитељство у раду и да се са поверењем обраћа њима и другим угледним људима у народу и да и омладину утврђује у страху господњем, поштењу и послушности; да децу уредно шаље у школу и да пази на њихово здравље, јер је грдна жалост, како у нас, као вагда ни у једном народу више, у грдном броју умиру мала деца и омладина; да се народ одвикава од пијанства, које наноси велике моралне, материјалне и здравствене штете, а које тако много шкоди и омладини, јер је од алкохолизма који влада у народу, и она сваки дан све слабија и

кржљавија; да се чува раскоши: да штеди на да и омладину штедни привикава и нарочито је упућивао г. епископ народ, да снажи и ојачава свој рођени суд, о свему оном што је Богу угодно, лепо, добро, право и упутно, те да у животу своје умеју свагда радити оно што се слаже са божјим, човечанским и државним законима, и онда је ту јемство, да ће у народу све добрим путем ићи.

Народ је ову лепу и пријатним звонким гласом говорећу беседу с највећом пажњом саслушао и на крају исте поздравео је г. епископа бурним и одушевљеним ускликом „живео“!

Из цркве се уз појање дечије ишло прво у мушку, па у женску школу и ту је пред г. епископом држан с децом мали испит из науке о вери и још неких предмета, те декламовања и певања. Г. епископ је и деци изговорио врло лепу поуку, да буду у сваком погледу ваљана и примерна и да слушају своје родитеље и поштују све старије.

После испита одржана је свечана седница црквено-школске општине. Прво је г. епископ прегледао званичење у свима огранцима општинским као и званичење парох. звања и изразио задовољство у оном што је добро било, а дао потребна упутства у оном, што је још требало. Поучио је народ, да послове своје цркве и школе сматра као светињу и да све и сва чини, да унапређује општину морално, материјално, и просветно. У седницама да избегавају свађу и протеривање, наго да се лепо и озбиљно, својски и братски саветује о свима општинским и школским стварима, и да као мудре старешине дају леп пример и осталим људима у селу, како треба да се понашају синови једнога народа један према другоме. Г. епископ је лепим речима метнуо народу на срце, да избегава бескорисно тужакање и парничење. У многим општинама људи се свађају због ситница, а дотле општа ствар страда и пропада. Са својим тужакањем наносе много посла и епарх. управи, која, морајући да расправља многе ситничарске спорове, одузима драгоцену време од многих других врло важних и ко-

рисних послова, од којих би било много више користи за опште ствари.

У свима општинама, где је г. епископ био, и беседе у цркви и поуке у школама и у свечаним седницама кретале су се у напред изложеном кругу идеја и савета. Но и ма да су поуке доста сличне биле, ипак је свака беседа била по подели и у форми друкчија. Говорила их је све ватрена, хришћанска и родољубива душа правог народног архипастира, која се прво ставља у сагласје са струјањем мишљења и осећања слушалаца и онда тако излева, како би интересовање у публице свагда све живо пратило и примало. Утисак је свагда био потпун, јер леп, округло и јасан глас и течан говор даровитог говорника, добро психолошко око некадањег вештог предавача-професора, који зна докле је будна пажња у слушалаца и који познаје тајне, како се оживљава та пажња и згодним модулацијама гласа и занимљивим извађањем теме — све је то припомогло, да су беседе и поуке, — поред свега тога, што су трајале скоро свугде преко једног часа и садржавале савете и поуке, који и које су иначе терет понекима, јер их кад што за прекор па и опадање сматрају, — ипак свугде с највећом пажњом саслушане и с одобравањем примљене.

После овако обављеног званичног дела визитације, у свакој општини бивали су обеди, вечере или закуске, — обично у парохову дому — па тако је и у Кетфељу било. Г. епископ, у чијој су пратњи били ту г. др. Георгије Зубковић, патријар. синђел и и епарх. бележник и Љубомир Лотић, пр. шк. референт, одморио се ту за кратко време, па онда се у великој пратњи Кетфељчана уз пуцвању прангија и звоњење звона кренуо према манастиру Бездину, где је било одређено конаковање првога дана. Пут овај води кроз село Мунару. Ту се до скоро једва знало да има — Срба — услед немара старих, били се готово сасвим пороманили — а сад се заузимањем братства манастира Бездина на челу са вредним архимандритом впреч. г. Исаком Дошеном а уз помоћ и епарх. управе и нарочито од кад је савез узео манастирску земљу и дао је под закуп околним срп-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ским задругама, те се и мунарски народ ме ша са добрим Србима из Нађфале, Батање и др. места, и мунарски Срби све већма враћају своје стаблу. То су сјајно показали и овом приликом, кад су дочекали свога љубљенога епископа. Ваљда ни једна кола, што их честити Срби у овом месту имају, нису остала код куће, него су сва изашла пред г. епископа. Па и народ, делом на колима, делом у самом месту листом је изишао из својих скромних кућа и свесрдно дочекао и испратио свога црквеног поглавицу.

На граници мунарског хатара опростио се с г. епископом и пратњом му вингански а дочекао је и поздравио госта новоарадски надсолгабиров г. Шефер, који је такође ноћио у Бездину и сутра дан пратио г. епископа у Нађфалу. Пред овај полазак врсни Мунарци опет су дошли до самог манастира пред г. епископа, — манастир лежи на по часа даљине колима од Мунаре — те су га допратили у своје место. У Мунари нема срп. цркве, манастир им служи за богомољу — него само лепа ново-сазидана школа за Српчиће, од којих многи тек ту уче и науче српски језик. Г. епископ са старом пратњом, која је сад нарасла са виреч. госп. Исаком Дошеном, архимандритом и дром Пером Трбојевићем, свршеним богословом, кренуо се уз пратњу више коњаника и кола из Мунаре 9. јунија зајутра, ушао је у школу где је одржан прво краћи испит с децом а по том је госп. епископ изговорио народу и деци лепу беседу с поукама за разуман живот.

После Мунаре дошла је на ред Нађфала. И нађфалски Срби-Нађфалци, како они себе називају, лепо су дочекали свога епископа. После званичног дела у св. цркви и школи и ту је одржан мали одмор уз закуску у дому свештеника г. Саве Ђосића, па се онда цело друштво кренуло према Срп. Св. Петру.

На граници перјамошког хатара, кроз који се, као кроз сам Перјамош, угледну немачку општину мора проћи, дочекало је велико изасланство перјамошке политичке општине г. епископа и поздравило га, а г. епископ их отпоздравио. Ту је пратњу

напустио надсолгабиров Шефер, јер је ту граница и другог среза и жуланије.

Иза Перјамоша на граници срп.-св. петарског хатара, силна кола чекала су, да дође г. епископ. Из велике множине народа из далека се указала стасита слика поч. перјамошког надсолгабиров г. Петердиа, који је дошао пред г. епископа у мађарском гала-оделу. После уобичајених поздрава друштво се крене у великом низу кола у Срп. Св. Петар. Ту је прво у кући политичке општине у врло лепој страниј дворници исте, одржат ручак, којем је домаћин био парох г. Миша Путник. Будући да је по програму г. епископ ту требао да ноћи, то је поход св. цркве и школа остао у доба вечерња, које је овде свечано одслужено, а после вечерња одржат је у школама краћи испит и свечана седница цркв. општине, све уз беседе и поуке, као што је напред већ изложено.

У вече је опет у великој дворници политичке општине а под домаћинством вредног и угледног опш. бележника срп.-св. петарског г. Богољуба Татаровића — чији гост је и г. епископ био — одржата велика вечера, на којој је било око 50 особа. Вредно је споменути за бележника г. Татаровића, да је он и његова породица једна права свештеничка својта. Он сам свештенички син, три кћери је удао за свештенике, сина Јоцу, ђакон мокринског дао за свештеника а сина и још једну кћер, коју такође жели удати за свештеника, а сина још једног опет спремити за свештеника. Цела је породица била на окупу и сви свесрдно предустретаху госте и стараху се, да се лепо проведу.

И ту, као и свугде дотле, пало је много лепих здравица г. епископу, домаћину и његовој породици, сваком члану свите г. епископове, а певано је и много лепих црквених и световних песама. Ловачко удружење из Српског и Немачког Св. Петра, пре вечере приредило је уз свирку немачке музике бакљаду и председник истога друштва са одборницима дошао је у стан г. епископу и поздравио га.

Сутра дан у субату 10/23. јунија пре подне кренуо се г. епископ из Срп. Св. Петра у Сараволу. Велик низ кола пратио

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

га је на том путу све до у саму Сараводу. И Сараволци су изашли на много кола на границу свога хатара. Коњаници сараволски нарочито су упали у очи. У највећем трку јашу као да су срашћени за коња, прави банатски козаци. После званичног дела ту је био ручак у дому г. Милоша Челекетића пароха, а после ручка кренуло се око двадесетак кола и много козака у Срп. Вел. Св. Миклуш.

На граници хатара дочекало је и поздравило изасланство црквене општине срп. вел. св. миклушке и у име политичке власти г. Хадфи надсолгабиров. Које српских, које романских и немачких кола било је ту око стотину и требало је много времена, да се тај велики караван гостију и пратилаца сиде с кола. Од Срп. Св. Петра и Сент-Миклуша порасла је пратња са протама гг. Јованом Новаковићем, темишварским, Станком Жупанским, арадским и Стеваном Николићем игуманом манастира Св. Ђурђа и с много свештеника.

У Срп. Вел. Св. Миклушу прво је у српској цркви био дочек, а после је г. епископ одсео код пароха г. Петра Агриме. То вече срп. пев. друштво вел. сент-миклушко које је славило двадесетногодишњицу свога останка, приредило је серенаду и бакљаду г. епископу у почаст. Коровођа друштвени вредни и заузимљиви г. Д. Јанковић изрекао је том приликом леп поздрав г. епископу, а г. епископ је друштву усрдно захвалио и лепо отпоздравио друштву и присутном многим народу.

Сутра дан пре литургије г. епископ је у присуству представника цркв. општине срп-вел-св. миклушке одликовао црвеним појасом пароха г. Петра Агриму, који је стекао много заслуга за народ и право славе у своме месту.

На архијерејској литургији, којој је у лепом и пространом храму присуствовао велик број народа, прво је појало месно срп. певачко друштво, па онда је даље прихватило вел.-кикиндско на далеко познато друштво, „Гусле“, које је заиста право уменички изводило све пијесе.

Г. епископ је овде изговорио дивну беседу народу у напред означеном кругу идеја, која је с највећом пажњом саслу-

шана. Још је г. епископ у бираним речима лепо поздравио славу двадесетногодишњице свога останка певачком друштву тамошњем, које је тога дана ту славу славило.

После литургије ишле су званичне депутације црквене општине, политичке власти, ереског суда, свештенства, учитељства и свију конфесија, те су поздрављали г. епископа, на што је г. епископ свима појединце усрдно захвалио.

У 2 часа после подне био је свечан заједнички банкет у великој дворници гостиничкој, на којем је било око 150 учесника. Ту су осим званичних здравица изговорене и многе друге лепе и родољубиве здравице а надсолгабиров г. Хадфи напιο је лепу здравицу братству српског и мађарског народа.

У вече је била свечана беседа певачког друштва срп. вел. св. миклушког, на којој је суделовало и вредно кикиндско друштво „Гусле“. Пошто је прво председник с микл. пев. друштва у кратком и језгровитом говору се сетио заиста лепих и ретких родољубивих трудова и подвига г. Д. Јанковића, тамошњег званичника, који је кроз 25 година био душа певачком друштву, вршећи сасвим бесплатно короводство дужности у њему, — певала су оба друштва наизменце више лепих песама врло складно и са финим ниансирањем. Друштво „Гусле“ певало је четир врло тешка мешовита збора: један духовни концерат, V. и X. руковет од Мокрањца и „Крстоносце на мору“, и својим заиста уметничким певањем је и нашу и страну публику задивило.

12/25. јунија посетио је г. епископ још Срп. Чанад, где је силан свет прикрилио улице. И овде је дочек као свугде био срдачан. После званичног дела овде је старина парох г. Андрија Путић угостио госте ручком, после подне у 3 часа г. епископ се са својом свитом и у пратњи много кола и коњаника кренуо у Срп. Вел. Св. Миклуш, одакле се у пет часова после подне требало жељезницом вратити натраг у Темишвар.

На тргу је силан народ поново дочекао г. епископа и у непрегледном низу кола

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BE

испратио га на станицу. Певачко друштво на станици је певало више лепих и складних песама, и кад је воз кренуо се, још за дуго се видело махање убрuscима у знак опрoштaja.

Поред тешког и напорног пута г. епископ се ипак потпуно здрав и чио вратио у своју резиденцију.

Треба да се сиомене да је г. епископ уз пут свугде походио романске православне и унијатске као и католичке цркве и свугде је био дочекан. У романским црквама дочекиван је по пропису за дочек архијереја на најсвечанији начин, где је на поздраве романских свештеника свуда на романском језику отпоздравио.

* * *

Има већ скоро двадесет година, како народ овај није видео у својој средини свога архипастира, па и сад, кад га је заиста раширени руку и отворена срца дочеко и препусрео, испратио га је с том надом и чежњом, да до другог доласка и до другог виђења што краћи размак времена протеће.

—н—.

Неприлике

Лукијана Мушицкога у Плашком.

Д. Р.

(Продужење)

Ad 12. Hier spricht laut das eigene Gewissen des Anklägers, und seiner Anhänger. — Die eigene Überzeugung von ihrer Strafwürdigkeit wegen dergleichen Anklagen lässt sie mir ein Urtheil in Mund legen, dessen sie sich selbst schon in Voraus bewusst seyn müssen. — Sie sagen ich hätte eine Drohung, wegen künftiger scharfen Bestrafung derjenigen, die, die heutigen Anklagen wider mich einrichten, ausgesprochen. — Diess ist zwar allerdings eine Lüge, wenn ich aber diesfalls meine Meinung auch wirklich vor Jemanden erklärt hätte, was wäre denn dagegen anzuklagen? — Der Urheber eines so künstlichen moralischen Mordversuches verdiente wohl samt seinen Anhängern und Helfershelfern eine erspiegelnde Strafe, allein ich habe sie niemals begehrt und begehre sie nicht; wohl aber hege ich das vollste Vertrauen, dass Seine Majestät unser

allernädigster und gerechtester Kaiser und Herr, in Folge der gegenwärtigen Untersuchung, und der sich daraus ebenso von meiner Unschuld, als von der gegentheiligen boshafte, und verläumdnerischen Denunciation verschafften Allerhöchsten Überzeugung eine vollkommene Genugthum werde wiederfahren lassen.

Ich habe also die mir zur Einrede vorgelegten 12 Anklags-Punkte nach meinem besten Wissen und Gewissen, und wie ich mir schmeichle, dergestalt licht und würdevoll beantwortet, dass daraus die Fälschlichkeit der Anklagen eben so auf der einen, als auf der anderen Seite meine reine Unschuld und erworbenes Verdienst im ersten Augenblicke ersehen werden können. Und zum Schlusse dieser Beantwortung glaube ich nun ausser den bereits obangeführten — noch einige mehrere Beweise hinsichtlich der Person des Verfassers dieser so verläumdungsvollen Anklagen nebst einschlagenden meiner Bemerkungen an die Hand geben zu müssen. — Der hiesige Normal-Schüller Joseph Terbuevich soll bestimmt die Aufsätze der fräglichen Anklagen vom Gränz-Verwaltungs-Oberlieutenant Wiczkovich zum Archimandriten Rajacsich, und von diesem wieder zu Jenem mehrere Male hin getragen und gelesen; dann der Gränz-Verwaltungs Korporal Dmtar Stipanovich insbesondere von der Verfertigung der ersten sub A. volle Kenntniss gehabt und selbe auch auf die Post getragen haben. — Über die nächtliche Zusammenkünfte des Erzpriesters Buncsich mit dem Oberlieutenant Witzkovich zur Begünstigung des Archimandrit-Rajacsich-schen Verschwörungs-Planes gegen mich, kann der Bediente des Erstern Damian Obsenicza entsprechende Zeugenschaft abgeben. — Dass ferners Protodiakon Terkuļa Leute wider mich aufgewiegelt, und sich solhin als werkthätiger Theilnehmer des Komplotts benommen habe, können Korporal Theodor Skorupan, Damijan Striko, Radosch Schupicza, Theodor Vukellich und Vaszil Schumonya bezeugen. — Das die hiesige Pfarrgemeinde, in deren Namen die erste Anklage A. von denen 7 Unterzeichnern angebracht worden, davon keine Wissenschaft, und sominder einen Einfluss diesfalls genommen hatte, dient der Thatumstand zum befriedigsten Beweise; dass sogar die Söhne, zugleich Hausgenossene, dess daselbst Mitunterzeichneten Vujo Peschut, nemlich Simo und Michael Peschut, von den geheimen Umtrieben ihres Vaters nichts wussten. — Endlich soll der Verfasser

und Urheber der 1. Klagschrift A. Arch. Rajaesich von den geworbenen 7 Unterfertigern einen eigenen Verschwiegenheits Eid abgenommen, und diese ihm wirklich dahin geschworen haben, dass sie ihm als Verfasser und Urheber mehr erwähnter Klagschrift A. niemahls, und vor keiner Behörde oder Commission angeben, und den Inhalt davon stets bestätigen werden.

Wenn nun dies, wie es sich nach Kombination aller Umstände wohl höchst wahrscheinlich darstellt, wirklich der Fall ist, so erscheint hier ein eigenes unerhörtes Verbrechen. — Die Sache so, als meine Ehre, und Würde fordern laut die strengste Untersuchung hierüber, die ich daher vorzunehmen, und eben auch alle obgenannten Zeugen eidlich zu verhören, dringendst bitte. — Ubrigens dürfte hier nicht am unrechten Orte auch jene Bitte gestellt werden, womit eine löbliche Commission sich gleichzeitig von dem moralischen und politischen Betragen des Arch. Rajaesich als Haupt Anklägers, wie auch von jenem seines Schwagers Erzpriesters Bunesich und des Proto-Diacons Terkulya als dessen Haupt-Mithelfer, und zwar hinsichts des Ersteren durch Vernehmung der 4 Orts-Ältesten aus jeder der 4 Pfarrern des Klosters Gomirje (als da sind: Gomirje, Drexnicza, Ponikve und Moravicz) welche zugleich über den Zustand des von ihm regierten Klosters öffentliche Meinung aussprechen sollen, dann in Hinsicht aller dreyen, des besseren Theiles der hiesigen Gemeinde (indem ich, dem das Recht über dieselben Conduit-Listen auszufertigen, allein zustehet, derzeit als befangen angesehen werden dürfte) und namentlich auch des Korporalen Damjan Striko und Theodor Skorupan, Gefreiter Radosch Schupicza und Rade Komadina, resignirten Korporalen Theodor Vukellich als auch Stojan Knezevich, dann der Orts-Ältesten Vaszil Schumonya, Milosch Vukellich und Nikola Ralich (und diese werden noch mehrere Andere angeben können) den Beweis verschaffen wolle, um hiernach die vollste Überzeugung von der Individualität meines Anklägers und dessen vornehmster Anhänger, sohin auch von dem Werthe ihrer Anklagen zu erlangen. — Diese drey sind die Empörer gegen mich und eigentlich gegen meine Administration. Sie sind es, die alles Gute, was ich zum Wohl der Diöces seither unternommen, durch verschiedene geheime Wege zu hemmen suchten, sie sind es endlich, die durch meine Entfernung von der Administration ihren

eingewurzelten Vorurtheilen, ihren Umtrieben und Lastern wieder ungescheut und ungehindert leben, und das ganze Volk nach ihrem Beispiele umwandeln zu können wünschen. — Und solche Menschen, diese Aufwiegler, und ihre elende Werkzeuge sind stirnlos genug, im Namen der christlichen Religion, die sie nicht können, im Namen der Sittlichkeit, die ihnen fremd ist, die Allerhöchste Milde seiner Majestät und die Allergnädigste Gewährung ihrer Bitte (nehmlich um meine Enthebung von der Administration, und um dafür Ernennung des Arch. Rajaesich) zu flehen. — Dies ist doch eine Frechheit ohne gleicher. — Wie, wenn ich nun in demselben Namen der Religion die mir stets heilig ist, der Sittlichkeit, die ich nie verletzte, und der Menschheit deren Wohl mir vorzüglich am Herzen liegt, dringendst bätke (welche Bitte aber, als das Gepräge des unwürdigen Rachegefühls tragend, und ohnehin weder mit meinem Charakter noch mit der Würde die ich bekleide, vereinbar, fern von mir seye, denn Seine Majestät sollen über meine Unschuld, und über ihr verdientes Schicksal Allerhöchst entscheiden) eben diese Menschen als Aufwiegler, Komplotsstifter, Verläumder, moralische Mordversucher, als Einreicher und Beförderer anonymer Schriften, Winkelschreiber, unruhige und gefährliche Köpfe, und mit einem Worte, als eine zur Stiftung und Ausführung Alles Bösen sich eignende Rolle mit verdienten gesetzlichen Strafen zu belegen.

Der Urheber, der Anführer, und Leiter dieses Komplots will also per fas et nefas hierortiger Bisthums-Administrator werden. Wohlan! Er werde es, und mit ihm werde Plasky, und sodurch die ganze Diöces wieder, was es vor meinem Administrations-Antritte zur allgemeinem Kenntniss gewesen ist. Es sollen die biedersten und rechtschaffenster Männer der hierortigen Gemeinde, ja die ganze Diöces aufgefordert werden, zu bezeugen, was die hiesige bischöfliche Residenz vor meiner Ankunft war, und was sie nun seye. — Im Flusse der kurzen Zeit meines hierortigen Daseyns, obgleich einen grossen Theil davon auf die Sorge für die so dringend nöthigen Bauten raftete, widmete ich doch alle meine Kräfte der strengen Erfüllung der hohen Berufs-Pflichten, worunter ich auf die Bildung des Clerus, und des Volkes, welche bisher darnieder lag, die vorzüglichste Aufmerksamkeit richten zu müssen glaubte. — Der Erfolg meiner diesfälligen rastlosen Be-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

mühungen ist bereits oben gezeigt worden. — Und ich bitte in Betreff meines gedachten Eifers für Alles Gute, und dem hohen Berufe entsprechende, zum mehrerem Beweise auch die vornehmsten g. n. u. Gemeinden der Diöces, als: die Karlstädter, Fiumer, Triester, Zengger, Petrinaer und Kostainitzer zu vernehmen, und hiedurch sich die Überzeugung zu verschaffen, ob diese Haupt-Gemeinden mit meiner Bisthums-Administration in moralischer so, als in geistlicher Hinsicht nicht zufrieden sind.

Dem allen zufolge — beseelt von grenzenlosen Vertrauen zu der unendlichen Gerechtigkeits-Liebe Seiner Majestät des Kaisers — hege ich ehrfurchtvollst die beruhigende Hoffnung, dass Allerhöchst Selbe die Kränkung, die mir durch gegenwärtige so verläumdungsvolle, so boshafte, so empörende Anklagen verursacht worden, väterlichst zu würdigen, meine Unschuld, und erworbene Verdienste anzuerkennen, und sohin mir volle Genugthung Allergnädigst zu erweisen geruhen werden, wofür ich demnach in tiefster Unterthännigkeit bitte, und somit diese meine gegenwärtige Äusserung beschliesse.

Plasky den 22. December 1826.

Lucian Muschiczky,
Archimandrit und Karlstädter
Bisthums Administrator.

(Продужбе се.)

Извештај

о седници епарх. конзисторије бачке, држане у Новом Саду 27. априла (10. маја) 1906. год. под председништвом *Његова Високопреосвештенства Госп. Епископа Митрофана.*

Присутни су били од свештенства: г.г. Прота *Јован Борота*, јереји *Никола Теодоровић* парох из Обровца, *Александар Тошић* парох из Парага и *Јован Вујин* парох из Бегеча. Од световњака: *Др. Ж. Продановић* лекар из Сентомаша, *Др. Јован Вујић* адвокат из Сомбора, затим конз. фишкар *Др. Т. Гавански*. Реферирше и бележи: јереј *В. Јанкулов* еп. бележник.

Записник последње седнице редовне и пленарне оверен. — Изјављено је саучешће цркв. опћини у Беловару приликом смрти прота *Јована Штековића*. — Узет на знање отпис Преосв. г. Епископа о рукоположењу еп. бележника. — Спроведени списи *Његовој Светости* услед утока јер. *Т. Димитријевића* на високу владу у предмету избора свештеника у Сомбору. — Враћен

један отпис у предмету исправке у магицама св. усепенског храма у Новом Саду да га високо Министарство поправи. — Наређене су допуне у предмету исправке магица крштених деце *Николић* у Ст. Сивцу, те је поднесен Министарству сходан извештај, — нарочито је умољено исто, да епархијску власт не пожурује, што се сви предмети путем седнице решавају, а епарх. власт никакав предмет код себе не задржава. — Наређена исправка матице крштених код рођења *Васе Коларског* у Пирошу. — Један отпис у погледу исправке матица крштених у Обровцу враћен вис. Министарству да га претходно исправи. — Наређена је исправка у магицама крштених у *Д. Ковиљу* и издато пароху упутство, да у оглавље бланкета извода као година има се забележити она година из матичке књиге у којој се налази убележење дотично, а никако не година с којом дотична књига почиње. — Исто тако наређена је исправка у магицама крштених деце *Богинић* у *Ђурђеву*. — Узет је на знање отпис Министарства о поделињу припомоћи. — Уважен је позив *Антоније Максимовић* у погледу једног стола у Сомбору. — Позвати су према позиву вел. Саб. Одбора окр. пртери да поднесу исказ о уплаћеној порези и еквиваленту од стране овоподручних свештеника на њихове сесије. — Умољено је школско надзорништво да учини расположење код управе хоџачког кластера, да се идуће школске године од православних катихумена убира извесна свота за наплату путнице катехети, који би из оближње опћине постављен био. — Удовољено је двема замолбама епарх. конзисторије темишварске у погледу публиковања бракоразводних пресуда, као и архиђеџезалне конзисторије у истом предмету. — Затражена је исправка матице крштених *Ане Кабански*. — Примљен са захвалношћу Шематизам архиепископије калочке. — Одбијена је молба парох. звања у Мољу ради исправке матица венчаних, јер допринесени докуменат није довољан био. — Позват парох рац-милитићски, да се споразумно са црквеном опћином изјасни конзисторији гледе личности која да се за личног капелана пристави. — Одбијена је тужба црквењака и појца из Јегре због одуштања из службе. — Одбијена је тужба Раде Грбића из Ж. против окр. прот. *М. П.* и јер. *М. К.* из Ж. — Није уважена молба цркв. опћине у Петровом Селу за дозволу, да старо гробље може под аренду за

пашу издати, јер повољно материјално стање опћине не чини потребним обесвећење гробља. — Пријава пароха сенћанског против цркв. опћине, да му не издаје писарнички нашал, уступљена на надлежно решење админ. одбору. — Узето на знање саопштење Преосв. г. Епископа, да се услед жалбе пароха и катихете на свима средњим заводима у Сегедину због ускраћивања хонорара, ако не предаје веронауку на мађарском језику, благоизволео од своје стране представку поднети вис. Министарству. — Узет на знање извештај бележников о издатим сведоџбама у војно-обвезној ствари свештеницима као и о президијалном расположењу гледе одаслате молбе катехете сомборског Ст. Стратимировића за получење места окр. проте у Мохачу. — Није уважена молба парох. звања у Силбашу ради ректификације матице крштених Павла Николића, пошто је убележење добро. — Обустављен је поступак против пароха у С. јереја Т. В. у предмету пријаве, да није хтео сапароха за време болести у катехетским дужностима заменити. — Јереј М. П. у Ш. кажњен је писменим укором преко окр. проте због свађања и унутребе свештеника недостојних речи. — Одбијен призив јереја Ђ. Павковића с. п. п. у Сомбору, да се парохије св. Ђурђ. храма поново заокруже, јер се на молбу једнога свештеника не може наредити нова подела свих парохија нити чија *стечена* права окрњити. — Одбијен призив против чина избора свештеника у Сомбору и именован за сист. п. п. сомборског парох у Бајши Марко Павловић. — Наређен избор пароха у Бач Брестовцу. — Донесено 12 бракоразводних пресуда. — Узет на знање извештај пароха молског, да је превео у православе једну римокатоличкињу. — Спроведене молбе за држ. припомоћ. — Затражена ректификација матица крштених у Бегечу за Милицу Гајдобрански. — Одређена нова истрага против пароха у П. — Донесено свега 61 решење.

Извештај

о седници епархијске конзисторије бачке, држане у Новом Саду 1. (14.) јуна 1906. год. под председништвом *Његова Високопреосвештенства Госи. Епископа Митрофана*

Присутни од свештенства: г. г. *Јован Вујин* парох бегечки, *Др. Ј. Радивојчев* админ. парох гложан. чебски, *Стеван Николић* парох

ст. футошки и *Ђорђе Павковић* с. п. п. у Сомбору. Од световњака: *Др. Јован Вујин* адвокат у Сомбору, *Ника Б. Ђорђевић* умировљен председник сироч. стола у Баји, затим *Др. Т. Гавански* к. фишкар. Реферирше и бележи јереј *В. Јанкулов* еп. бележник.

Записник прошле седнице оверен. — Два члана положили су прописану заклетву. — Узет на знање отпис Њ. Високопреосв. госп. Епископа, да је јереју Радивоју Бикару катихети сомборске препарандије подељен канонички отпуст из клира ове дијецезе и уједно прочитан допис енарх. конзисторије будимске, да је исти за пештанског пароха на основу правилног избора потврђен. — Публикована је парох. звању у Обровцу дозвола за накнадну исправку потребна код рођења Персиде Думедаш. — Исто тако накнадна дозвола код смртног случаја Душана Милошева парох. звању у Сегедину. — Публиковане одлуке Саб. Одбора о подарењу припомоћи свешт. удовома и о мировини једној свешт. удовици као и год. припом. адм. јегарском. Исто тако одлука о стављању у течај припом. адм. брестовачком и пароху станишићском — Одговорено је центр. стат. звању у Будимпешти, да у овој енарх. управи нема јавне епископијске библиотеке. — Узет на знање извештај бележников, да су услед извештаја управа виш. дев. школа о испитским терминима изаслати дотични окр. пртери, да при истима из духовних предмета председавају и поднесу школ. Савету потребан извештај. — Узет на знање извештај о президијалној МЦС-у спроведеном утоку протопр. капелана Д. Бокшана из Сомбора против конзист. одлуке у предмету свешт. избора тамошњег као и о истопретметном утоку В. Бајића. — Спроведени су Министарству исправљени изводи из протокола крштених Стевана и Алексе Божишић из Ђурђева, као и исправљен извод од Миленке Етински у Дољ. Ковиљу са потребним обавештајем на пријаву Министарства због неправилно истављених извода. — Није дозвољено црквеној опћини у Ади, да столове у певници сме као и остале здавати, јер певнички столови са свим другу сврху имају. — Молба јер. Т. Ј. у Ђ. да му се брак са супругом, пошто је код грађанских судова правомерно разведен и од духовне власти разведе, уступљена фишкалу. — Потврђен је за пароха бач брестовачког на основу извештаја, изасланикова л. капелан кулпински Ст. Протић, а призив администратора М. Л. у недостатку

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

доказа за тужбене наводе одбијен, извршиће се ово решење тек по правоћности. — Пристављен је за л. капел. пароху рац-милићком сврш. богослов С. Увалић. — Уважен је призив П. Лугумерског из Сомбора против закључка о издатој једном женском столу по све младој женској. — Упозорена црквена опћина у Ст. Керу да није власна истерати из певничког стола оно лице пристojно, које би за време литургије у сто ушло, ако то улажење ником не смета и никаква нереди не чини. — Одбијена тужба јер. Т. Д. из Ј. против јер. И. Л. из С. због тужакања суду, но осуђен обојице поступак због небратског добацавања ружних речи једно другом. — Спроведене су молбе за државну припомоћ министарству и новчану припомоћ Саб. Одбору. — Изречена је потреба крејирања другог свешт. места у Каћу и ова одлука саопћена админ. одбору. — Приспели одговори парох. свештенства на питања Др. В. Димитријевића протосинг. о назаренској јереси одаслати су истом на употребу путем архид. конзист. — Одговорено је цркв. опћини у Мољу, да конзисторија држи да је свештенство ослобођено од таксе за звонооглашење и употребу цркв. утвари приликом разних треба свештенику или његовој породици. — Спровешће се министарству молба парох. звања у Силбашу за дозволу накнадног убележења потребног код рођења П. Н. у матицама крштених. — Донесено свега 40 решења.

Извештај

о раду седнице епарх. конзисторије вршачке, држане 25. априла (8. маја) 1906. под председништвом Његовог Високопреосвештенства г. епископа-дијецезана *Гаврила*.

На саопштење г. епископа-дијецезана о смрти блаженоупокојеног епископа боко-которског Герасима Петрановића и админ. парохије у М. Жаму, јеромонаха Лаврентија Живковића, чланови одају последњу пошту успомени њиховој. — Одбијена је жалба А. В. против ј. Г. П. из Добрице у ствари наплаћивања реченог јереја за венчање и предбрачни испит. — Одбијена је жалба Т. М. против ј. Г. П. из Добрице у ствари нечовечног поступања реченог јереја са унуком Т. М. на изјаву управитеља добричке државне школе. — Према решењу ово епарх. скупштине, упућени су сви чланови конзисторије, да питање о уређењу епархија предметом размишљања и своје предлоге и примедбе о том предмету пред најближе заседање епарх.

скупштине конзисторији приопће. — Узето на знање изјашњење ј. В. О. на тужбу А. Г. и цркв. одбора из Мраморка. — Узето на знање, да је уток Н. М. из Јарковца против овдашње одлуке у дисципли. ствари ј. Г. П., из Добрице президијално упућен М. Ц. С.-у. — Одбијена тужба В. С. и др. из Д. Љубкове против ј. Е. Ђ. уз мотивацију, да конзисторија поднесе таквих особа, које чин и личност свештеникову најгрднијим речима нападају, не може у обзир узимати. Уједно је тим дата и ј. Е. Ђ. сагисфакција, коју тражи у својој тужби против В. С. — Узета на знање извешћа, окр. протопрезв. белоцркванског о уважању у парохију и предаји парох. звања ј. Д. Ј. новоизабраном пароху крушчићком и извештај ј. Д. Ј. да је послао 20 К. срп. нар. цркв. фондима као унос у свешт. удов. мир. фонд за свој избор у К., молба пак ј. Д. С. којом компетује на место личног помоћника у Врачевгају, уступљена ц. о. у В. на изјашњење, да ли у споразуму са парохом прима ј. Д. С. за личног помоћника. — Узет на знање извештај референтов, да је президијално спроведена архијерејезалној конзисторији молба Б. П., којом исти компетује на место протопрезв. и пароха у М. — Узет на знање извештај ј. Г. Ђ. и протопрезв. звања вршачког о смрти ј. Л. Ж. као и президијално расположење у погледу администрације пароха у М. Жаму и Марковцу, уједно умољен С. О. за стављање у течај припомоћи новопостављеним свештеницима. Установљен такођер и разрачун прихода малојамске парохије. — На одговор министра просвете, да не може повући своју одлуку у погледу катихизовања на гимназији у Б. Ц. и реалци у В., закључено поново се обратити представком на исто министарство у горњем предмету и састав исте поверити епарх. фишкалу Др. К. Хаџији. — На молбу цркв. општине ватинске одређено, да ј. М. Б. станује у Ватину, али по потреби службе администрира и парохију и В. М. Позвана ц. општина ватинска, да на место пароха распише стечај. — Извештено јужно-угарско учитељско удружење да ова конзисторија није компетентна решити њихову молбу у погледу уређења цркв. појачког хонора за учитеље комуналних и др. школа. — Поверава се окр. протопрезв. панчевачком С. С. да у Старчево на лице места изиђе, према месним околностима овој конзисторији предлог поднесе, где да се зида црква, пошто су тамо о томе мишљења различита. — Узето на знање саопштење управе манастира В., да је одредила 100 К. годишње шегртеком фонду привредничком. — Између С. Н. из П. као Т. и Д. Р. као О. разведен брак на основу злогласног напуштања. — Одговорено управи римокат. епарх. чанадеке, да се у добричким матицама крштених према извешћу тамошњег свештеника не налази случај рођења С. К. — Умољен магистрат вароши В. за интернирање умоболног

М. Т. у завод у Липот-мезе. — Циркулиран проглас на свештенство и ман. управе ради припомоћи ц. о. у Ђ. — Окр. протопрез. звањем панчевачким подношени „списак срп. прав. парох. свештенства протопрезвитерата панчевачког“ ставља се у архиви на евангуалну употребу и позвана остала протопрезв. звања, да сличне списке и они поднесу. — Узето на знање саопштење окр. протопрезв. звања панчевачког, да је министарство култуса дозволило, да се срп. прав. ученицима на панчевачкој држ. гимназији предаје од 1½ 9. — 9, сати пре подне сваке недеље цркв. појање у заводској згради. — Повраћена ј. М. В. молба с решењем епарх. конз. темишварске на полеђини, којом је исти ј. компетовао на место пароха у К. — На извештај архивара, да кр. ерески суд у Ковачици још није повратио списе, одаслате му 12. авг. 1903., решено изискати их. — Узет на знање закључак ц. скупштине вршачке, да је примила за капелана јединог компетента М. П. е тим да своје место у интересу службе до 15. (28.) маја наступити има. — Није узета на знање пријава Др. Е. Р. да због болести и одласка у иностранство неће моћи примити овдашње одлуке и позват референт, да у едикту упућеном на Др. Е. Р. тачно назначи, које све одлуке има примити. — Позвата парох. звања, која нису удовољила овдашњем налогу у погледу шаљања података о исгорији осн. школовања срп. прав. деци, да том налогу до 15. (28.) јуна удовољити имају. — Разведен брак између У. А. из М. М. и Д. К. из Ф. на основу злогбног напуштања. — Тужба ј. Ђ. С. на против М. К. умиров. учитеља, у ствари држања надгробних говора, издата ј. Ђ. С. на ближе извешће. — Узети на знање програми о обављању испита из катихизиса, цркв. слов. језика и појања окр. протопрезв. панчевачког и белоцркванског и постављени им за то време заменици у протопрезв. звањима а вршачком и у парох. дужностима. — Узет на знање и саопштен ј. Г. П. пароху добричком одговор кр. шк. надзорништва торонталске жупаније у ствари броја часова и хонорара за катихизацију на тамошњим комуналним и економној пофторној школи. — Уступљена цркв. одбору у Фердину жалба А. Л. из Фердина на тамошњег председника у ствари издавања столова. — На молбу епарх. конзисторије темишварске позвано парох. звање у З., да достави А. рођ. О. другостепену бракоразводну пресуду М. Ц. С.-а. — Поднешен је призив М. Д. из Ст. Молдаве, са свима списима М. Ц. С.-у. — Од два извода из исправљене матице крштених, послатих од парох. звања у Иланди, доставља се један кр. уг. министарству просв. и цркв. дела а други надсолгабиров. звању у А., исто тако и извод из исправљене матице крштених у Дубовцу. — Умољен С. О. да припомоћ цркв. општине у Парти од 17. јануара (1. фебр.) т. г.

упути ј. С. Д. пароху парћанском. — Одобрено цркв. општини суботичкој, да може избор пароха са једним компетентом без конзист. изасланика спровести и позван члан конзисторије Б. П. да списе на тај избор односне достави цркв. општини суботичкој. — Уништен је закључак цркв. одбора у Перлезу о издавању једног цркв. стола услед утока и речени сто уступљен најстаријем молиоцу. — Учињено је расположење за плату ј. К. Л. до краја његове дисциплинарне ствари. — Враћен цркв. општини у Дупљаји извод из записника, којим је искључен из певнице појац С. К. да га поднесе преко парох. звања које ће тај извод пропратити. — На изјашњење ј. С. Д. одбијена је тужба цркв. општине у В. Маргити, у ствари свећења богојављанских водица. — У ствари наређеног извиђаја у Добрици има се сачекати предујам ј. Г. П. — У дисциплинарној ствари ј. К. Л. донесена је пресуда, којом је усти јереј због фалзификовања меница кажњен коначном забраном свештенослужења и лишен свих бенефиција. — Покушаће се уручење овдашњих пресуда Н. М. путем полицајске капетаније у Б. П., не успе ли, позваће се едиктом, да исте пресуде прими. Исто тако Н. А.-у З. имају се овдашње пресуде уручити путем магистрата вароши Земуна. — Позвана цркв. општина вршачка, да исплати признаницу од 14 Кр. К. Ц. окр. протопрезв. белоцркванском, као и конзисторијом одређеном увођењу у звање новоизабраног окр. протопрезвитера вршачког.

Покушај унијаћења Срба у Коморану.

Приопћио: Димитрије Витковић.

(Загреб.)

До сада се највише и знало и писало о покушајима унијаћења Срба у Хрватској. И заиста, ту је била борба најдужа и најжешћа. Но било је тих покушаја и на другим странама; н. пр. у Славонији, у Пакрацу, у Срему, у Угарској измеђ Дунава и Драве и т. д. Нисам међутим знао, да су загребачки бискупи хтели чак и Србе у Коморану да заведу у унију. Дошло ми је до руку једно писмо, па сам из њега понешто о том сазнао. И пошто је оно уопће важно по историју нашу, приопћујем га у овом листу, који је ових година прибирао грађу особито за црквену историју Карловачке Митрополије.

Писмо је писао 7 маја 1678. г. загребачки бискуп Мартин Борковић (1667—1787.) некоме „патеру“ у Коморану. Из писма сазнајемо, да је патер Петар Агош-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

тон већ три писма послао бискупу о труду своје гледи унијаћења Срба у Коморану. Томе настојању особито смета неки лукани калуђер, који јавно за „шизму“ ради, по нашао се један свештеник, који је склоњен унији и коме би требало дати потврду или даровницу (collatoriae) за коморанску парохију. Тај је свештеник Димитрије Монастерли. Двоје је ту важно. *Прво*: презиме тога свештеника по којем сазнајемо, да је био члан познате породице, из које су Срби г. 1691. добили свога подвојводу Јована Монастерлију, који се особито одликовао на челу српских војника у рату против Турака код Сланкамена 19. августа 1691. Та се породица по Сзоernig-у доселила у Угарску 1525.¹ *Друго*: загребачки бискуп подељује право на коморанску парохију. Како, по којем праву? То је све ишло — држим — помоћу Марче. Марчански је епископ био викар или суфраган загребачкоме бискупу. А за тога Марчанскога владика у каноничком погледу вредило је ово: патријарх му је био у Острогову, митрополит у Калочи, а дијецезан у Загребу. Према томе сви Срби (Rasciani) који су у том патријархату, имали би потицати под једнога унијата викара епископа у Марчи. Другачије не могу да растумачим то право загребачкога бискупа већ по горњем казивању загребачкога бискупа Петра Петретића (1648—1667.), које сам узео из једнога његовог писма, а које приопћујем на другом месту. — Бискуп Борковић даље пише, да је услед такве информације патера Агостона послао колаторије за Димитрија Монастерли, али је тражио, да исти мора положити заклетву, да ће бити одан унији и да ће у њој васпитати и поврени му народ. Пошто је на несрећу патер Агостон био отпутовао у Трнаву, сва су та писма дошла у руке презвитера Димитрија и без заклетве. И сад се бискуп јада, што ће му се писмо читати, па тражи, да се то све отме од „доброга“ Димитрија, како га иронично назива, па макар sum assistetia brachii militaris, и изјављује још неке свје жеље гледи казне криваца.

¹ Ethnographie II. 156. u. 158. Um's Jahr 1525 wanderte ein gewisser Monasterly aus Monaster in's ungarische Reich ein.

Ево писма :

Epistolae episcoporum zagrabiensium, scriptae ad diversos. Tom. III. N. 30. 1678 d. 7. Maji.

Admodum Reverende in Christo Pater, salutem et mea servitia.

Praeterito anno ternas litteras accepi Reverendi Patris, Petri Agoston, in negotio Rascianorum Comaromiensium, signanter de Hippochrisi calugeri ibidem existentis et sacerdotis Demetrii Monasterli; suadebat igitur praedictus Pater, ut segregato calugero, qui nihil boni facit, imo manifeste ad scisma sequendum populum induit, Demetrio autem collatorias illius parochiae transmitterem, ut pote ad unionem catholicae fidei magis inclinato ac prompto, quibus prospexit ad informationem praenominati Patris elapso autumno nisi collatorias eius parochiae Demetrio Monasterli sacerdoti, quas inklusi in litteras Patris Agoston firmissime obsignatas et scripsi expresse eidem Patri ut nullatenus praedictas collatorias daret Demetrio, antequam professionem catholicae fidei emitteret, seseque obligatoriis obstringeret, quod S. Unionem cum sacrosancta Romana Ecclesia et ipse tenere ac servare vellet, et ad eandem sibi commissum populum docere et inducere adlaboraret; interim ante adventum illarum litterarum mearum Pater Agoston Comaromio discessit Tyrnaviam; litterae vero meae omnes devenerunt ad manus sacerdotis Demetrii, quas ille (vel ob id ipsum, mihi graviter supertus, imo violator mearum litterarum et proditor secretorum) diu apud se retinuit, ut ipse scribit neque transmisit Patri Agoston neque transmittendas dedit suae admodum Reverendae Paternitati, sed skribit mihi, quod cum iisdem accesserit Reverendus Pater Cavaloci magistrum scholarum et exposuit ipsi, quod suae collatoriae sint inclusae in litteris Patris Agoston, et quid faciendum superinde Patrem Cavaloci interrogavit, et quod idem Pater eidem dixerit (quod ego non credo), ut excipiat suas collatorias ex inclusas, si aliquo modo potest; unde bonus Demetrius litteras Patris Agoston aperuit (ut ipse scribit) et collatorias accepit, nulla habita ratione conditionum praemissarum, et quod maxime me crucitum est, quod secreta confidenter scripta solis Patribus, ille haud dubie perlegit, et hactenus non solum ipse millies perlegere potuit, verum enim vero, aliis quibuscumque communicare voluit, potuit, tanto tempore litteras apud se retinendo; unde rogatam volui esse Admodum Reverendam Paternitatem Vestram, quatenus a liquidum remedium huic

negotio procuraret, si non aliter, cum assistentia brachii militaris, et ut litteras tam Patres Agoston, quam etiam collatorias ab illo violatori sigilli et literarum mearum acciperet, quis enim manifestam proditionem hic non prospicit? Illorumque perditam hippochrisim damnabilemque audaciam, qui mel in ore fel in corde gestant et nutriunt, unde vel expellendus est totaliter inde, vel ad me mittendus, ut condignam animadversionem subeat, et si emendare se voluerit, conditionibus et obligationibus firmissimis obstringendus necessario esse debet.

Illum alium calugerum nunc revoco ad istas partes et si obedire renuerit, statim expelli debet, nam in eadem Hippochrisi totus quantus reperitur. Mea servitia Domino Vice Generali aliisque omnibus amicis queso nunciare et recommendare sua Paternitas dignetur. His maneo Admodum Reverendae Paternitatis Vestrae.

P. S. Aliquoties scripsi suae R. P. sed nunquam possum habere responsum, si igitur scribet mihi aliquid tantum ad collegium Zagrabien- se societatis Jesu dirigat, inde certo ad me pervenient.

Манастир Раковица и Велика Ремета.

Д. Р.

С патријархом Арсенијем Јовановићем Шакабентом пребегли су на ову страну и калуђери манастира Раковице.

С дозволом патријарховом, смеће се калуђери истог манастира са својим игуманом Михаилом у Фрушкогорски манастир Велику Ремету.

14. Септембра 1739. направе и потпишу уговор игумани и намесници ман. Раковице Михаило и Герман и Вел. Ремете Данило и Мојсеј с претходним одобрењем братства њихових манастира, да иста два манастира буду као један манастир т. ј. да се сједине, а игуман заједнички да седи у ком хоће од оба манастира.

А ако ко од началних, или од братије уехте разрушити то сједињење, „да раздвоит јего Бог и разлучит от царства небеснаго“.

Уговор је тај штампан у „Гласнику“ XX. на стр. 332—3. а објавио га је др. Јанко Шафарик, без да је рекао где га је нашао.

Код назнаке године, приметио је Шафарик: „Број 39. у години је поправљан“.

На оригиналу истог уговора стоји потврда Атанасија од Рашковића обршгера, потписана у Митровици 17. Марта 1752. и митрополита бео радског Вићенгија Стефановића у Београду 20. Јунија 1752.. у којим потврђују истинитост истог уговора.

Од куд и зашто је учињена гета потврда, не вели се на дотичном месту. с тога нам она и загопетва долази, јер у то време није могло бити говора о заједници каквој.

Судећи по наведеним и описаним печатима, Шафарик је преписао исти уговор са оригинала.

Такав се оригинал по свој прилици морао налазити и у ман. В. Ремети или бар веран препис. Данас нема у њему ни оригинала, нити преписа, а 1845. морао је постојати.

А да је у то време морао постојати ево доказа.

7. Децембра 1845. је поднео игуман манастира В. Ремете Јован Јовановић „сенижајше прошение“ руском цару Николи.

Исто је прошеније саставио Никанор Грујић архиђакон и бележник конзисторијални — за извесно по упуству митрополита Јосифа Рајачића.

Исто гласи:

Великоможњејши Император!

По приложеној овде здје /• во автентическој копии Граматје великаго Праотца Вашего Петра Алексјевића*, имјела братија манастирја Сербскога Раковици, високое дозволение и свободу в Державах под благополучним Скиптром Вашего Величества сушчих милостини и помощи искати, котрој помощи не тољко одержание, но и благоукрашение свое многи православни свјатости и безмолствију посвјашчени домове наши благодарјат. Нашествием обаче иноплемеников, љутих врагов Христијанских турков, цјелое братство

* И иста је грамата штампана у поменутом Гласнику. У одостовереној копији са оригинала у Бечу 22. Априла 1802. од статског саветника Ивана код бечког руског посланства, стоји да је Петар издао исту грамату у 20. години свога владања, дочим се у Гласнику вели у 10., што је исправније.

сказанаго мон. Раковици во монастир сеј. зовоми Велика Ремета јешче года 1739. преселилосја, и с нами, јакоже из приданаго благоутробној Граматје писанија ./. ./. јавствуе, сојединилосја, и таким образом принесенаја сјемо тјемже братством горјехвалнаја високаја Грамата во притјажание сего монастирја пришла. — Окретности наша непозвољали нам от онаго време до днес високоју сеју Милостију великаго онаго и незабвенаго Рачитеља православнија вјери нашеја ползоватисја; и того ради лишеним сеја помошчи, аки главъешаго иногда источника субсистенцији нашеја, Монастир сеј в крајнее убожество и скудост впал тако, да уже недалече от пропасти отстоит. — Уразумјевше ниъе, что В. В. сјуду путешествуете, а слышавше отдавна уже кољ велија ревности ко благочестију и Православној вјерје преисполнени јесте, осмјелихомсја к великому благоутробију Вашему, аки синове православнија восточнија церкви всепокоръејше приасти, просвјашче, что би нам по оному всехвалному благовјерију которим вси великија Росии Государи всегда одушевлени били, милостини подарити и тјем убоги Монастир сеј из пропасти изторгнути благоутробно извољели.

В. В. Реметје дне 7. Декемврија 1845.

богомolec и игумен
 Иоан со братством

Истог је дана упутио игуман Јован прошеније и на свјатјеши правителствујущи Синод, које гласи:

Свјатјеши Правителствујущи Синод!

Как из прилежашчаго здје покоръејшаго на Јего Величество великоможъејшаго Государја Николаја управъенаго Провија нашего, и прикљученија тому во аутентическој копии Грамати Петра Алексјевића великаго иногда Императора и Самодержца всех Росианов увидјети може, братија монастирја Сербскаго Раковици, имјела високое дозволение во Державах благочестивија Росии милостини совокупати, которој они не тољко одержание но и благоуукрашение свого дму всегда восписовали. Нашествием обаче иноплемеников, љутих врагов Христијанских турков,

цјелое братство сказанаго монастирја Раковици, в сеј наш Монастир зовоми велика Ремета, јешче года 1739. переселилосја, и с нами, как из приданаго благоутробној Грамотје преписи ./. условија јавствуе, сојединилосја, и таким образом принесенаја сјемо горехваленаја високаја Грамота во притјажание сего нашего Монастирја пришла. Соединением таким не тољко воздвигли ми великоъепнују церков и келејное четвероуголное здание, но и благоуукрашили тија зданија тако, что православни наш Народ утјехи духовнија в них искал и обрјетал всегда со задовољствием духовним. Окрестност обаче наша — непозвољали нам от онаго време до сего часа високоју сеју милостију великаго онаго и незабвенаго Государја, и Рачитеља православнија нашеја вјери ползоватисја, а тјем лишением милостини, лишилсја свјатаја обитель наша однаго главъешаго источника субсистенцији своеја и тако церков и келејнаја зданија, котораја велика сущче, великија репарации требоваху, а скудост обители нашеја непозвољаше нам такија репарации предвзимати, ибо предвзјатое дјело ко концу привести не могли би, от православног нашего Народа окрест обитајущаго, аки скудост всјакују с нами вкупе терпјашчаго, никакија помошчи неимъше, в тољ жалостное состојание пришла, јако кров церкви, и кули либо звонница вес уже изгнил, и самија стјени различним погодам време изложени сущче разсјелисја, и жељезними тољко шипками свјазани от паденија храъатсја, равъе же и келејное здание от триех стран не тољко никаксваго крова неимъеет, но и стјени того к паденију клоъатсја, с однија тољко страни двје-три келии находјатсја, в которих за малое јешче времја глави подклонити возможем, во кратце да обитель наша тепер в тољ жалостном состојании находитесја, что приходјашчи сјемо православни наш Народ в мјесто утјехи душевнија, которија ишчет, обрјетает бољезн, ибо с горестију духа, огорчением сердца и душевним собољезнованием согъадајут ју, и немогиј крајнему убожеству нашему сам помошчи, со воздыханием неутјешен отсјуду возвращаетсја.

Крјепкое обаче унование имјеем что великија Росии Государ не позволити нашеј православној обители пропасти, не позволит православному здјешнему Народу душев вија сеја утјехи лишитисја, паче же богатија пчедроту своеја, которија не только на востокје, но и на западје превозноситеја, и от нас јединовјерних и једноплеменых неутаит.

Дља того припадаем к свјатјешему Синоду и унилно просим, что би покорњешее сие наше прошение на благое истиним благочестием и православноју вјероју преисполненное сердце Јего величества возложити, и у тогоже великоможнаго Государја и Самодержца всјех Росианов Николаа скорија помочи свјатој обители нашеј милостивјеше исходатајствовати благоизволил, тјем бо одним средством возможем ју из чезустој вјечнија пропасти исторгнути, и православни наш Народ от малодушија сохранили.

В великој Реметје дне 7. Декемвриа 1845.

Свјатјешаго Синода богомолец и игумен
 Иоан с. р. с братством.

На ова је прошенија упутило министарство спољашњих послова, бечком руском посланству следећи допис:

Министарство иностраних Дјел.
 Департамент внутрених сношениј.
 Огдјеление I.
 Стол 2.

Октобрја 24. дња 1846. г. Н. 9172.

Милостиви Государ
 Граф Павел Иванович!

Присланија при отношении Вашего Сватјелства од 9. (21.) Јуља под Н. 422. просба игумена обители „Великија Ремети“ на имја свјатјешаго Синода, прошение его на Височајшее имја и упоминаемаја в оном копија с грамату Императора Петра Великаго били преправождени, дља надлежашчаго по оним расположенијам, к Обер Прокурору Сватјешаго Синода.

Ниве Г. Генерал Адјутант Граф Кратасов сообшчае мње, что свјатјеши Синод по разсмотрении означених бумаг, нашел пужним имјет допонтелное свједјение, сушчествует ли в настојашчее времја в Сер-

бии показани в Палестинском штатје Архангело-Михајловскиј монастыр, и если не сушчествует, то не соединен ли они с Реметским монастырем.

Покорњеше просја Вас милостиви Государ, доставит мње означеное свједјение, возобновљају увјерение в совершеном моем почтении и преданости.

Граф Несельроде с. р.

Кад је ово решење достављено управи мап. В. Ремете, тада је управа одговорила св. Синоду следеће, који је одговор такође написао Никанор Грујић.

Свјатјеши Правителствујущи Синоде!

Из копии милостивага писанија Министарства иностраних Дјел от 24. Окт. 1846. љета Н. 9.172. видјели Ми, что просба наша под 7. Дек. 1845. љета на Јего величество великоможњешаго Императора всеја Росии нашим междутјем упокоиившимсја игуменом Иоаном поднесенаја во истину благоутробно пријата јест, и что только изјасненију тојаже взискуетеја допонтелње свједједние епче сеја јединија окрестности: сушчествует ли сирјеч в настојашчее времја во Сербии Архангело Михайловски монастыр, и јест ли несушчествует, то несоедињен ли ониј с нашим монастырем. В след сего милостиваго требованија, следујущее Свјатјешему Синоду сверху означени окрестности подносим изјаснение.

Јакоже из приданаго благоутробној Грамотје уже под 7. Дек. 1845. во копии сообщеној условнаго, между нами и братијеју мон. Раковици 1739. года сотворенаго, и от обоју стран соутверженаго писанија видјети јест, мон. Раковица помјанутаго года немогиј вражиим бранем одољети вес разорен и пуст сталсја, поелику братија тогоже монастырја вземше со собоју частици от свјатих мошчеј, утвари церковнија и одјејанија и ивија, тако решчи свјатују обител состављајущичија и велми трудње собоју спасенија вешчи между которими и словутују благоутробнују Грамату, переселилисја к нам и с нами соединилисја, болше никогда нераспрјагаеми, мон. Раковица нашествием врагов разореној и опустошеној оставшеј.

Из сеја околности јавје видитсја, јако братија мон. Раковици со всјими своими правами и вешчми монастир состављајушчими со нашим монастирем и 1739. соединилисја, а пустија, разоренија никим необитаемија стјени мон. Раковици поставше развалинами, престали бити монастирем.

Можно что во посљедствии време не развалинах реченаго монастирја наздан нови монастир под именем Архангело Михаиловскаго, и можно. что под тјемже именем сушчествуе и во настојашчее времја какови монастир в Србији, јакоже и у нас здје во Фрушкој Горје два сут монастирја Архангело Михаиловска, обаче тој неможе смотритисја јако ониј мон. Раковици, котораја с нашим монастирем соединиласја.

Прочее Ми неосниваемсја толик на правје означеним уже соединением нашу двоју монастирју свисканом, колико уповаем на шчедроту и благоутробие онаго великаго Императора, коториј православне повсјуду зашчишчае, враги тогоже побјеждаја, вредњаја искорењаја, падшија воздвизаја, разслабленија укрјепљаја, и котори јакоже крјепко надјеемсја по сердечному одушевленију своему за православнују вјеру нашу неопозволит нашеј свјатеј обители чуждој всјакија помощчи пронасти.

В великој Реметје дне 22. Апр. 1847.

Свјатјејшаго Синода богомолец игуман Пахомиј (Будић) с. р. с братством.

* * *

Кад смо већ код манастира Раковице, навешћемо од 12. Јан. 1700. писмо игумана Михаила, писато владици будимском Јефтимију Поповићу, које је значајно с тога, што се из њега види, или да је он 1700. био игуман и да је под њиме у то време зидана трапезарија, или да је у то доба био неки други игуман Михаил.

Како је и 1730. био игуман хаџи Висарион, а по поменутом писму, био је и пре 1700. хаџи Висарион; биће, да је било два Михаила и два хаџи Висариона, игумана у Раковици.

Исто писмо гласи:

Преосвјашчењејши и Богољубезњејши

Г. Г. нам же милостивјејши Благодјетелу.

Сим нашим общчим писанием, на знание творимо и молимосја вашему преосвјашченству ради једнога монастирскаго казана, кои јест био остао у покојнаго нашего старца Арсенија, у селу Калазу, те се јест шним крмио до конца живота своего. Пак посље негова преставленија по случају јест отишао тамо поп Исаија наш, обаче без воле покојнаго хаџи Висариона и без допушченија монастирскаго сабора, те јест обдржавао и тамошни монастирски виноград и казан. А саде јесмо разумјели, да га јест био заложиио у једнога Немца за петнадесјат форинти, а В. П. јесте разумјели зато, пак јесте дали Немцу 15 форинти и казан узелисте к себје, да небисја монастиру шчета учинила, за кое велико благодарствуемо шчо сте ту милост учинили. А саде по заповједи Господина Архиепископа, будући да иде наш поп кир Леонтиј у Беч, јесмо му соборно заповједили, да сја наврати у В. П. да провиди за тај монастирски казан, и ако ћете ктети В. П. да га купите, да држите ово наше писание за сведочбу, и да дате новце попу Леонтију. А ако ли нехоћете га ви купити, ви да прохесаните по правди, колико врјеме сте држали казан, и ако се неисплати сума за 15 фор, шчосте дали Немцу, а ми јесмо дали воли нашему више помјанутому попу кир Леонтију, да прода другим казан, гује би могао и В. П. благодарно да наплати трошак, зашчо саде Бог вјест колики трошак имамо зашчо зидамо трапезарију из нова, пак неимамо шчим. А поп Исаија неима никакве илаке с казаном, зашчо тамо он ние послан от монастирскаго сабора но ние ктео да се покори покојному хаџи, но много му се јест противио и скрб приносио, и отишао само да самоволствуе, а ми овде Бог вјест колики труд имамо, зашчо стара братија сва су се преставила, и теке се трудимо с њеком младом децом и радимо да бисмо шчо поновили, ал смо празне руке, сего ради молимосја В. П. непрезрите сего нашего моленија. А брат Исаија ако хоће доћи здје у монастир ми му небранимо. С коим совершением препоручуемосја на свјатија и архипастирскија ви молитви.

Генвариа 12. 7208. (1700.) в Раковице монастирје.

Вашего Преосвјашченства маншее чедо

М. П. Михаил игуман раковички
с васем братством

* * *

Овде наводимо и тестаменат игумана раковичког хажи Висариона, из ког се види, шта је све манастир Раковица 1730. имала.

Како ја ниже именовани, видешчи себје в великој немошчи будући јешче в пјелости совершеного ума моего, сего ради по должности моеј објавити височајшој и начелној глави церковној, нам отцу и Г. Г. Архиепископу, что манастирског добра ниње засталосја, како проуказует.

Прво вина: 215 хакова, ракие 13 х., 5 казана, кои сваки вмјешчае по 100 ока, шербета 40 х. Меда 16 х. Марве кое какве ситне 31 главу. Книг: минеја 12 месечниј московских, октоих на осм гласов руски, пролози на 12 мјесјацов московских, триод постни и пентикостни, апостола 2 московска, евангелија 4 сребром и между их сербское и пјато Евангелие оковато сребром, иже јест у Раиновцу, псалтира московска два и рукописани један, тестамена, библија, труба, охтој сербски цјатогласник, велики требник Петра Могили киевски. Крест једин окован сребром, древа свјатогорског, позлашчен. Паки један такожде древа свјатогорска, велик, окован сребром и позлашчен ладуверли и с каменем, изрједан и љен. Паки трети поменши древа свјатогорска, окован сребром и позлашчен. Такожде 1 крест како сами казују, на честнем древе изображен образ усипјенија пресвјатие Богородице, а на другој страни изображен лик преподобни отец, окован сребром и позлашчен ладуверли и с каменем; ручка сребрна и позлашчена; дарки на свјатие сосуди т. ј. над св. путиром и над диском и аер велиј на кадиви црвеној и зеленој везени златом; паки аер на венецианској материи со златним чипками. Голпие 3, древа св. горског, сребром оковане и позлашчене, ладуверли. Паки ладуверли панагиар, иконица от туча с ланцом сребреним; једна материја сви-

лена за епитрахил; фелон от дибе венецианске црвен; омофор от свиле жуте. Паки фелон от свиле жуте, фелон от плаветне свиле с гранами, фелон от црвене кадифе ординарни, нов. Паки фелон от жуте свиле с гранами, одежда от свиле црвене стара, стихар от кадифе црвене, полован, стихар от морасте свиле стар, от свиле морасте нов, стихар прутараст, от свиле црвене, два стихара от свиле бјеле половни. Пак одежда от свиле жуте половна; епитрахили: от свиле црвене с чипками сребрними, от келеч кафтана, с дугмети сребрними, 52 дугмета; от свиле црвене везен златом, полован; црвене материе златне, половне; прутараст, материе златне, полован; от црвена дабина с белим сребрним галоном, полован; от плаветна дабина полован; три от жуте свиле половни; от адеце нов; от црвене свиле, полован; от морасте полован; от кадифе црвене со златними печати, стар; орари: от црвене кадифе, на коем 18 крестова сребрни и позлашчени; от жуте свиле; наруквице: от црвене кадифе 5, половне; от зелене кадифе нове; са златним гранама нове; са златном материом старе; покривач на налоу от свиле црвене со златним гранама, полован; јастука: 2 на червеној чохи, везени златом, половни; от келеч кафтана, со златом; от црвене свиле с плаветними гранами; завесе 4 испод икона от свиле шчо какве старе; покривало от црвене свиле старо на свјатују трапезу. Кандила сребрни 12, ибричић окропни сребрн с капком. Пак ибричић без носца сребрн. Паки чаша сребрна николског манастира и крест велик сребрен и позлашчен кои је горе именоватог манастира и више мало писани ибричић без носца николског манастира јест. Паки наше крест сребрн что на врату носитеја.

Паки книг: 2 октоја, неделна само и катадневна служба в них; 2 псалтира, сербски рукописани со синаксаром; једна тикара и акатист рукописани; требник мали; книга в коеј апостоли и евангелија недељам и праздником господским; требник московски мали; полуустав руски сочинен со тестаментом; цароставник; псалгир киевски; три исповједанија православнија вјери; пјат руски литургија; октој неделни; зако-

ник, рукописани; алва-вита два духовна; ермолој лавовски; 2 књиге богомислие; једна књига молитви поправилније; 2 мала требника; псалтирић киевски; полустав рукописани; паки ермолој лавовски; требник лавовски; охтика књига јерополитика.

Кошуља нови 5, гашча 2, пешкира 24, махрама 18, платна 15 аршина, чаршава астална 3, крест неоковат у калафи дрва свјатогорскога; једне дукатне терацице; санитие једно на платну; парче инорога; 5 мали тенцера, велики 3, тепсице 4, сахана бакарни 6, ћугим, таве три, хорание две, свака от хакова; воска 50 ока, кошница 70 пресада; јастука служабни 5; халине ординари две, ћурдие ветхе 3, једно јасунице плаветно, један синовник, мантија једна, ћебета 9, јорган, 2 поњаве, кожа јелена.

Паки књига: маргарит московски; апостолска бесједа; толкование евангелскоје; поучение рукописаное и другоје московскоје.

Појас сребрн црковен позлашчен; путир сребрен и дискос, кадилнице сребрне две; новаца 20 дуката, бјели новаца 42 фор; аер по црвеној свили, злагом везен; икона велики 11, а мали 53; 2 барјака, на мусул безу и в келии моеј јест 4 образа и панаћиар дервен.

Виноград монастирски 100 мотика; плуг со 8 волова.

За кое више памјатију достигнути немогу, но како zde состоитеја, а окром што имеем в монастиру Треси и Раиновцу.

Из сего монастир должен Јоану слуги 7 фор. Паки в Бјелиградје Раки Болтаџии за халине детине 2 ф. 75 нов. Авраму Мокановићу за ексере 3 ф. 5 н. Паки Ђоргију абации за диачке халине 4 ф. 50 н., Богосаву слуги нашем 13 ф. 50 н. Сими слуги монастирском 15 ф. Паки горе именованому Јоану 10 ф. Пак Богосаву 10 ф. Пак Сими 8 ф. Пак Јови чимбурџии 5 ф. и свјашчеником сего храма служашчим овде братиам по обичају за сарандаре 40 фор. на име по 1 ф.*

Јанку казанџии колико буде должно докле се проесапимо.

А нами должен јест Петр Јованчев 20 ф. 25 нов.

* По овом је било у ово доба 40 калуђера у Раковици.

За кое все овај тестамент мој последни препоручасја на преосвјашчењејшаго Г. Г. митрополита и Архиепископа, како братију св. храма сего, тако и вешчи обрјетајушчијасја монастирскија, у всему, кое затекох и кое прииждивением своим и трудом предобих, тако и за подушије мое милостивне и умилне молим в час кончине моеј да не лишен буду милости и благословенија Архиепископа, и да прошчен буду, ашче в чем јако человек плт носјај согрјеших, словом, дјелом и помишлением, и всеми моими чувствами, с коим за более вјеројатие имја своје здје предлагаем, и печатом своим потверждују.

От више именована јастука два, једин от келеч кафтана ткан златом, а други от црвене свиле с плаветним гранама Г. Г. Архиепископу за Благословение да будет.

М. и. Хажи Висарион с. р.

јером. игумен архангелские обители

(печат мали као данашњи филир, на њему + и хаџи висарионъ)

Тому свидјетели

М. П. Исаија Антоновић с. р.

М. П. Παυλος ιεργος η πρωτοπαπας μαρτηρω — — — нечитко

М. П. Јосиф Стојанов с. р. диакон

Мца Генфара 19. в љето 1730.

* * *

Да нису ни црква реметска ни келије подигнуте тек после 1739. помоћу руском, види се и из штампаног у о. л. „Описа фрушкогорских манастира од 1753.“ Кулу је подигао 1735. поштански фервалтер Андрија из Петроварадина и Јаков, брат му из Бешке постмајстор, а црква је много пре тога постојала и келије, а на истом месту наводи се и ко је и кад је које келије подигао.

У поменутом „Опису“ наводи се и шта је све пренето 1739. из ман Раковице у В. Ремету.

Игуман поменути раковички Михаило, умро је у В. Ремети 24. Марта 1741.

Не знамо, како да се у поменутој грамати цара Петра вели, да ју је дао на

молбу игумана Григорија 1701., а 1700. да је био игуман Михаило.

Да није Григорије за раније отишао у Русију и тек 1701. измолио грамату?

Из напред реченог дописа види се, како руски правителствујући Синод 1846. није знао ни то, да л. постоји у Србији манастир Раковица, а тадашњи митрополит Рајачић, видећи то незнање, одговорио је да је онај манастир Раковица од 1739. разрушен и да не постоји, а ако који постоји под тим именом — Архангелско-Михаиловски, то је са свим други неки манастир!

А бар је манастир Раковица био што-но реч под носом руском посланику у Србији, те је он могао Синод извести да постоји.

По причању Јоакима Вујића у своме „Путешствију по Србији“, Београд 1828., манастир Раковица био је тек за време ратовања цара Јосифа с Турском од Турака сав попаљен, а ћелије до темеља разорене.

Наскоро је ман. Раковица поправљен. 1806. већ је у њему служено и те године код цркве сахрањен је познати јунак из српског устанка Васа Чарапић.

1822. начинио је ћелије кнез Милош Обреновић.

Зашто то?

В. М.

Реч је о наставном плану и градиву науке о вери у српским вишим девојачким школама у Новом Саду, Панчеву и Сомбору.

Наставни план и градиво овог наставног предмета за све три наше више дев. школе, прописани су наставном основом утврђеном у седници Нар. Школског Савета од 10 (22.) августа 1898. број Ш. С. 208/138 ex 1898, која и данас важи. По тој наставној основи градиво из веронауке о вери овако је распоређено: *I. разред* — Пространи катихизис. Увод. О Божјем откривењу. Св. предање и св. писмо. Три главне хришћанске добродетељи: вера, љубав, надежда. Символ вере никео-константинопољскиј. Разјашњавање и катихизирање симбола вере од 1. до закључно 7.

члана... у свези са дотичним библичним повестима. *II. разред* — Продужење првог дела православног катихизиса. О вери 8, 9, 10, 11 и 12 члан симбола вере, са особитим обзиром на науку о цркви и о св. тајнама, св. литургији и вечном животу. *III. разред* — Пространи катихизис православне источне цркве. II. део. О надежди. III. део. О љубави (к Богу, ка ближњем и себи самом.) *IV. разред* — Изјашњење св. литургије.

Књиге, по којима се има изучавати наука у вери, јесу: 1. *Хришћански катихизис* православне цркве. Саставио Михаило Миловановић. 2. *Библијске приповетке* старог и новог завета од Јована Петровића. 3. *Изјашњење свете литургије* — написао Н. Ђ. Вукићевић, или *Литургика* од Н. Гр. Живковића.

Но шта видимо из извештаја ових школа за 1905-6. школску годину? Видимо то, да се гореизложене наставне основе придржавају само новосадска и панчевачка виша дев. школа — а *сомборска не*. Наставно градиво из науке о вери распоређено је било у сомборској срп. вишој дев. школи у прошлој школској години овако: *I. разред*: Библ. повести старог завета (*из катихизиса ништа*). — *II. разред*: Библ. повести новог завета (*из катихизиса ништа*) — *III. разред*: Хришћански катихизис православне цркве (*сва три дела*). — *IV разред*: Литургика (по књизи од *Александра Живановића*).

Сомборска српска виша дев. школа не придржава се, дакле, ни прописаног распореда градива, ни свих прописаних књига за науку о вери. Да ли је то са знањем и дозволом Школског Савета? Колико је нама познато, новије наставне основе од оне из 1898. године нема, а није нам позната ни каква одлука или наредба Школског Савета, која би дозвољавала одступање од постојеће наст. основе и од горенаведених учбеника.

Како је, дакле, и зашто је нарушена једнообразност наставе у овом предмету?

Ако се ово одступање догодило тога ради, што постојећа наставна основа не би згодна била; — онда би ми обратили пажњу свију оних, којих се ово тиче, на

образложено стручно мишљење и предлог у овом питању, што је донесен на заједничком састанку наставника свију наших виших дев. школа одржаном у Сомбору 1. и 2. јулија 1905. Предлог тај заједно са образложењем му штампан је у „Школском Одјелу“ и „Богословском Гласнику“ за 1905. годину, а стручна оцена тога предлога у „Богосл. Гласнику“ за 1905. г. (књ. VIII., стр. 196.) По томе предлогу за реформу наставе о вери заиста би се имала учинити промена како у градиву тако и у распореду градива по разредима, а у свези с тим имали би се написати и нарочити, нови учебници. Али сомборска наставна основа не подудара се ни с тим предлогом.

Шта је, дакле, постигнуто овим и оваким одступањем од постојеће наст. основе? Какво унапређење наставе *зацело не*. Али је међутим постигнуто то: да се ученице I. и II. разреда сомборске срп. више дев. школе, кад би се строго узело, не би могле без пријемног испита примити и уписати у II. и III. разред срп. виших дев. школа у Новом Саду и Панчеву. А не би се могле примити и уписати због тога, што нису у I. и II. разреду свршиле из науке о вери све оно, што је за те разреде прописано, а без чега оне не могу *наставити* оно што управо нису *ни почеле*.

Ето, *то* се постигло одступањем од заједничке и уз то *још увек* *шумоважне* наст. основе. А то нити има смисла, нити оправдана разлога.

Надамо се ипак, да ће идући Извештаји ових школа показивати више јединства и једнакости међусобне, што друкчије управо не би ни смело бити.

Хвала Богу!

Д. Р.

У каквој је опасности или што би рекли браћа Хрвати погубили био приликом изборне и као што рече „Нови Србобран“ народне скупштине у Валпову, омиљени од небирача у Даљском изборном котару г. Јован Магарашевић, парох чепинско-мартиначки, несудбени посланик коалитионаша у Даљском котару; могу се читаоци уверити из следећег.

У недељу је 11. о. м. одржана у Валпову

изборна скупштина, која је имала истаћи др Ивана Лорковића за посланичког кандидата за котар валповачки.

На исту је дошао цвет коалитионашки, као кандидат Лорковић, па др. Шурмин, па др. Франко Поточњак, па Светозар Прибичевић, па Јован Бањанин, па Љуба Бабић Ђалски све по избор коалитионашки посланици но оба сабора; и је л' чудо, што тако лепо прилику није могао пропустити отац Јова као парох мартиначки*, да се и он не нађе у тако лепом друштву хрватских напредњака, пошто је и он српски напредњак — не попут србијанских напредњака, него хрватских.

И ако је г. Јово знао, да је омиљена личност у своме селу и радикалском народу; није знао, да је тако исто омиљена и позната личност због свог „цврстог“ политичног начела и уверења и љубави спрема свога милог народа и у „Шокадији“ камо спада и Валпово.

А о томе се уверио реченога дана у Валпову, где су га из валповачког котара шокци данашњи Хрвати — угледавши га као оно белу врину међу опорбењачком господом, дочекали са урнебесним живеом, ил' као што „Pokret“ рече „ударо је сав народ у дуготрајно клицање: Живио!“, заборавивши, да га је до јуче називао „влашким попом“ и пљубао за њим, као и за осталим српским поповима, а кад је г. Јова довршио свој говор, сељаци га бурно поздравеше, вичући му: „Тако говори народни поп!“

И од веће радости и восторга ма л' га што но реч не поједоше, и да то учинише, шта би наопако ми сирочад радили без нашег поп Јове! Ко би нас на зборовима заступао и бранио и ко би нашем народу рекао чисту истину „да је у нашој цркви господар народ“, ко би пред шокадијом — молимо читаоце, да се овај израз не узме за исмевање, јер као што је наш народ и до данашњег хрватства у Славонији, тако и данас зове народ око Валпова шокадијом — како треба из руку „Даљског“ патријарха одузети црквена имања и дати их народу, а њему нека се даде плата, пошто то интерес народни захтева, а тако исто и манастирска добра од калуђера, и дати их такође народу, *пошто они више нису расадници народне свести*, те их због тога више и не поштујемо, те ћемо и њих уредити! и како треба оделити цркву од државе те цркви дати што је црквено, а држави државно, и наравно да г. Јова под црквом подразумева народ, а не јерархију која је по учењу наше цркве позвана да управља црквом.

Како и „Нови Србобран“ и „Застава“ за добро нађоше, да пређуће од својих читаоца говор поп Јовин у погледу даљског спахилука и манастирских добара, сад било што се се тише оне народне „без лудог брата нема осве

* „Pokret“ назива га по филмјалу Мартинацима, који спада у валповачки изборни котар парохом мартиначким

те“, ил' због чега другога, то ћемо ми донети говор његов по „Pокрет“ у, заједно са утиском који гласи :

„Многоч. Магарашевић каже да му је тешко говорити под утиском таквог одушевљења које хоће да створи народну слободу. (Живио!) Жали да у Мартинцима нема него 6 кућа, али да их има и 6 хиљада, он би све урадио, како би све биле за дра. Лорковића. (Бурно одушевљено клицање: Живио!) Он позва овај котар и људе, какових има у њему. Њихове су шајке потонуле, па као парцови настоје. да се другдје увуку, гдје би могли штету правити. (Дуготрајно одобравање, Живио!) Што се тиче раставе цркве и државе, тому се нема што приговарати. (Живио!) Ми хоћемо оно цркви што је црквено, и оно држави што је државино. (Бурно одобравање: Живио!) Нас је православне на то пракса довела. Државна се власт хтјела увући у нашу аутономију, а ми смо проти тому најжешће устали. (Дуготрајно одобравање: Живио!)

Кад се ради о црквеним добрима и властелинствима, ми отворено кажемо, да се из руку даљског патријарха узму црквена имања и даду народу, а њему нека се даде плаћа и то, јер то интерес народа хоће. (Силно одобравање.)

Слично је и са манастирима. Док су они били расадник народне свјести, дотле смо их поштовали, а кад су престали да то буду, онда смо рекли: Ми ћемо и вас уредити! (Дуготрајно одобравање.)

Али то је још споредно, главно је, да је ово збор, на кому се хоће манифестирати слога Хрвата и Срба. (Живила слога! Живио Магарашевић!) Ми од те идеје не попуштамо, за њу смо приправни и на жртве. Руку под руку хоћемо да идемо за остварењем народних идеала. (Тако је! Живио!)

Кначно и као српски православни народни свећеник препоруча избор дра. Лорковића.

Одобравање које је сада настало, не да се описати. Преко пет минута викало се: Живио Магарашевић, живио Лорковић, живила слога! и слично. Мужари су грували чешће него прије“.

И кад овако стоји ова поп Јовина работа: за л' немамо повода да хвалимо Бога, што га шокадија не поједе! Ваистину имамо, но, подједно имамо повода да меродавнима и довикнемо: па докле ће се и сме л' се то трпети да један српски свештеник јавно у листу под својим потписом каже, како „у римској је цркви суверен папа, у православној цркви пак жива црква Христова сам народ“ („Застава“ за 1905. бр. 190.), а на јавном збору пред шокадијом, које се ни мало не тиче ни даљски спахилук, нити пак српски манастири, и који се толико избежумио, заборавио и понизио — а све из жеље да се дочепи саборског мандата — да је пред шокадијом изустио, како *наши манастири нису више расадници народне свести и како смо их због тога престали поштовати.*

Верујемо, да поп Јови нису наши манастири светиња, њему је светиња „Застава“ и радикали,

јер од првих не може имати никакве користи, höchstens ако би по његовој замисли дошли у управу народну, могао би његов какав сродник са 6-7 деце доћи у који манастир за надзор ника, а нашем су народу они и данас светиња. те их стога и поштује, што је показао и ове године приликом славе у Раваници, где се испуило хиљадама нашег народа са свију страна српства.

Поп Јови се врзе по глави мисао како би требало уредити и манастире, т. ј. одузети управу од калуђера и пренети је на народ — какву је народ имао од њих користи, то смо видели 1871/2. за време „саборских надзорника — а можда под њиховим „уређењем“ замишља и поделити их народу, због чега му је без сумње шокадија зато и викала живео, јер кад је римокатолички свештеник Анђело Руспини рекао: „Госнода — напредњаци — хоће секуларизацију црквених добара“, народ му је одвратио: тако је! на што му је исти одговорио: Ја не желим бити пророк, са црквом се почело, наставиће се властелинствима, а свршиће се с вама сељацима“.

И кад се поп Јова није стидео тако што тврдити пред шокадијом; можемо мислити како он своје народу говори о даљском спахилуку и манастирима, те се не треба чудити, што је и један поп Јова Магарашевић постао нека политична личност, о којој се води рачуна!

Поменути римокатолички свештеник рекавши како су напредњаци — хрватски — ставили у свој програм и укинуће вероисповедних школа, и раставу цркве од државе, рече, да није истина, да је народ извор свих права и да извор права цркве није у народу, те се изјавио против раставе цркве од државе.

А наш поп Јова, српски свештеник у свему је противног мишљења, и кад је поменути римокатолички свештеник довикнуо напредњачкој — Pокретовој — господи: „Мислим да госнода не мисле провести раставу цркве од државе као у Француској“, народ му је одвратио, а без сумње и наш поп Јово: „Само кад би то могли“.

А то је могао и без сумње рекао с тога, што зна за мишљење једног свога ученога сродника, који и сам „швермује“ и нада се правилном решењу црквеног питања — бар у Русији, — кад се црква одели од државе онако као што је Французи одделише законом својим од 6. Децембра 1905.

Наш г. Јово без сваког стида и зазора рече пред шокадијом „пошто су наши манастири престали бити расадници народне свести, дотле смо их поштовали, а кад су престали да то буду, онда смо рекли: Али ћемо и вас уредити!“, а шта оно рече митроносни песник Никанор Грујић за наша манастире?

Ево шта рече!

„Задужбине наши праотаца манастири —, као

што су од постанка свога увијек имале особиту неку у животу нашег народа важност, тако су исто по згодном своме положењу у весељу и невољама, у срећи и несрећи, у добру и злу, остале непрестано у најјачој свези са народом; — и, као права народна заведенија, у различитим тим случајевима биле су народу од велике користи и потребе, служећи му сад за особито средство душевног његовог задовољства, а сад за једино прибјежиште душевне његове утјехе. — Времена она, кад се темељ полагао овим народним задужбинама, била су времена српског народног напретка; дани они, кад су постанале ове свете обители, били су дани праве побожности србске, у којима су праотци наши задовољавајући се својом срећом и славом овога света, старали се и за вјечно блаженство душа својих онолико учинити, колико се онда учинити могло. Све што су год они онда радили у ондашњем животу својем, радили су зато, да души својој мјеста код Бога задобију, а потомству својем оставе споменике и свједоке свога побожнога живота, на које ће се оно моћи увјек угледати, и сјећати, како се треба старати о себи и о вјечности својој. За душу су они сиротињу помагали, за душу су дјелили милостињу сљенима, кљастима и просјацима, за душу су зидали цркве, за душу подизали намастире, и њима богате дарове поклањали, а покрај тога и овдје на земљи у народу својем безсмртно име оставили. Народне нам наше приповједке и песме казују, да су наши краљеви, цареви и деспоти држали, да ништа велико, ништа знаменито, ништа богоугодно у животу својем нису учинили, ако нису за владе своје цркву коју сазидали, или задужбину коју подигли; — а оне свете задужбине њиве, и свете књиге, које се овдје о њима читају, и данас нам ово свједоче, да су они доиста тако мислили, као што приповјетке и пјесме народне за њих казују. Можемо ли се ми у овом тренутку задржати, да перекнемо: благо њивим душама, које су у оваким љепим споменицима за земног свог живота своје задовољство налазиле, и које су у задовољству томе и на овојем свјету напред осећале сладост онога блаженства, из кога сад на нас са онога свјета весело погледају, и нашем се овом светковању радују. — Али задужбине ове нису служиле на радост и весеље само онима, кои су их подизали, нити су служиле за средство побожности само онима, кои су се на њих у срећном своме животу угледали; — оне су пратиле народ наш и кроз најжалосније и најсретније вјекове сињег робства његовога: и овдје су му оне бивале више пута једна једина утјеха његова душевна, једна једина одбрана православној вјери његовој, једна једина сила, која је кадра била задржати у народу побожне обичаје, и у њима чисти образ и подобје славних његових предака. Јер кад смо од наших тирани и мучитеља код наших кућа највећма зостављени и у побожном нашем народном животу нападани бивали; онда смо узнемиреној нашој савјести савјестног покоја, ожаловљеној нашој души душевне утјехе, уцвјељеном нашем срцу срдачнога мелема само овдје у овим свјетим задужбинама могли

тражити и налазити. Краљева нам је, царева, и деспота нестало, нестало је њива богатства и господства, и ништа нам из јавног живота њива иза њих није остало, што би могли били очима гледати, и по чему би се могли били у тешкој нашој невољи њих опомињати; остале су нам само из побожног домаћег живота њива ове једне свете задужбине њиве, у којима смо се и онда, кад су најгрозније стрјеле у православној вјери и народности нашој са свију страна летиле, брат с братом, пријатељ с пријатељем, друг с другом састајали, један другом се искрено јадиковали, са здруженим сузама један другоме тугу на срцу олакшавали, и тим начином одушевљавајући се сачували смо и вјеру од пропасти и себе у вјери и народности здраве читаве држали. То је било положење ови народни задужбина у животу народа. То је положење њино и народ у срцу својем увијек осјећао, и све до данас их, као једине видне остатке своје славне прошлости, понављао, бранио, и брижљиво сачувао. — На и дан-данас још нема ни једнога Србина, кои се пеће сузама облиги, кад прође кроз друшко-горске србске задужбине; и кад гледећи у њима сачуване остатке наше свете древности, у себи може рећи: гле, ово је тјело цара Уроша, ово је кнеза Лазара, ово је рука мајке Ангелине, ово је тјело Стефана Штиљановића, из ове је чаше пио Стефан као деспот наш, из ове кнез Лазар као цар наш, у овој хаљини погинуо на Косову, ову су митру деспоти наши носили на глави, из ове су се књиге Богу молили; — онда се душа и срце на ново роди у њему за живот народа свог српског. — Запамтите дакле браћо православна! да су ови видови топли свједоци љубави и побожности наши свети краљева, царева, деспота и праотаца, и живи споменици наше славне србске прошлости, кои су нам по највише помогли, да свјест наше народности до данас у животу нашем цијелу сачувамо, и чисту од гуње смјесе задржимо.“ („Срп. Сион“ 4. бр. о. г.)

Овако рече митроносни Наканор о нашим манастирима, а отац Јова Магарашевић, једна права ништица и незналица, који је изашао на глас код себи равних некад самосталаца а данас радикала, једино тиме, што је и њега обдарио Бог добрим језиком и дрскошћу, те шушљим фразама кљука своје присталице и исприсио се као нека политична величина; није се стидео јавно рећи пред шокадијом, да наши манастири нису данас расадници народне свести, те да ће их он и његова братаја већ уредити!

Он јадник, као што није за време свога школовања ништа научио, а ступивши у јаван живот, започео је пискарати по новинама служећи се туђим мислима а својим фразама, нит је знао правни значај наших манастира, нити знао њихов правни одношај спрема државе, њихове привилегије и последице кад би се од њих одузело њихово имање, односно ко би га наследио, нити зна за најновији „Нацрт за манастирску уредбу“, што га је израдио данашњи радикалски саборски одбор, у коме се не вели оно, што је рекао поц Јова, имаде као што рекосмо то.

лико смелости и дрскости, да јадно пред шокадијом изусти: како су наши манастири престали бити расадници народне свести и како ће њих радикали већ уредити!

Срамота и по тој пути срамота да *такву* глупост, издају, један српски свештеник у нерпском друштву изусти.

По тој логици поп Јовиној, најбоље би било динамитом разрушити наше манастире, из' од њих направити фабрике, а земљу њихову поделити народу.

Народну пак свест шириће у српству „Застава“ и народни попови Јова Магарашевић, Пера Крајновић, Ђорђе Павковић и њима подобна братија, и то много боље од наших манастира.

И кад то време наступи, тада ће протећи широм српства мед и млеко, зашто ће српство и подићи споменик главном виновнику те благодати поп Јови Магарашевићу.

* * *

Какав је утисак учинио поменути говор поп Јовин код католичких свештеника, може се видети из тога, што му је Гаша Платц капелан осечки, његов политични једномишљеник у 146. бр. „Хрватства“ упутио ово писмо: „Прочитајте молим Вас, извештај „Рокрета“ о скупштини у Валпову, те погледајте имате ли што онде исправити. Не исправите ли онде нашта, то ћу судити одселе о Вама, како као свештеник могу и морам судити о свим онима, који потписаше духовски програм „напредњака“. Ако незнају други, то држим да ћете, уваживши како, где, ради чега и учему смо се сложили били, Ви сами бар моћи схватити зашто сам Вам ово редака написао; да сам имао на то право, али да ми је то била и дужност.“

На ово је поп Јова одговорио, да нема што исправљати из извештаја у „Рокрету“ о изборној скупштини у Валпову.

Како ће се даље ова ствар развити, јавићемо.

ЛИСТАК.

Вести.

Седнице автономних власти. Саборски је одбор сазван у ванредну седницу за сутра 1. Јулија, у којој ће се решавати питање о „новој беочинској каји“.

Да л' ће и ова избацити онолику прашину на површину, као оно она прва; време ће показати, а то ће се и видети.

За 3. о. м. сазват је нар. школски Савет у седницу.

Нови добротвори српске школе. Панчевачки

српски умировљени учитељ г. *Сава Петковић* и супруга му г. *Милица* 26. о. м. предадоше у руке председника црквене општине панчевачке г. др. Павлу Марјановићу књижицу „Панчевачке кредитне банке“ од 10000 кр. као закладу за издржавање „више женске школе панчевачке“.

Овако за свој народ учитељ, а колико наших богаташа оставише својим непаметним наследницима грдног имања, да им га синови за кратко време страће што-но реч на куле на муле и на медене колачиће, а школе и народних потреба не сетеше се, те им за то име и ишчезе на брзо као дим, дочим ће се име родољубивог учитеља Саве Петковића и супруге му спомињати док је српства у Панчеву.

То је родољубље а не голе речи ил' давање по неколико круна на партијске целии или за личности из партије, као што их ми имамо и сматрамо.

Живео Сава Петковић и супруга му Милица!

Уредник: **Димитрије Руварац**, протојереј.

Братство манастира Гргетега овим путем јавља, да ће се годишњи помен (парастос) за многозаслужнога настојатеља и ученога архимандрита Гргетешког

Илариона Руварца

у манастирској цркви у суботу 8. 21. јула о. г. у 10 сати пре подне одржати.

Братство
манастира Гргетега.

Исправци. У 8. бр. на стр. 215. речено је да је владика Герасим потврдио 9. Маја 1874. а треба *иосвећен*.

У 9. бр. на стр. 250. речено је да је митрополит београдски Мелентије Павловић умро 11. Јунија а треба 8. Јунија.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

А на стр. 253. у место Драхобецки, треба Дрохобецки.

У 10. бр. у извештају о седници архијерејске конзисторије од 18. Априла изостао је међу припуштенима компетентима за митровачког протопрезвитера парох у Адашевцима *Владимир Обрадовић*.

11. бр. на стр. 307. први ред од горе на другој колумни, треба да дође на 308. стр. прве колумне.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad. К. 923.669. ex 1906.

50 1—3,

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на упражњену парохију V. разреда у Суботишту до конца месеца јулија по ст. к. о г.

Молитељи имају своје ваљане инструисане молбенице путем надлежних окр. протопрезвитерских звања овој конзисторији поднети.

Из сједнице архид. конзисторије држане у Карловци 20. јунија (3. јулија) 1906.

Председништво.

Број К. 601/з. 378. ex 1906.

51 1—2,

СТЕЧАЈ.

Исписује се на парохију у В. Зденцима V. разреда са роком до укључиво 12. (25.) августа 1906.

Молитељи имају своје прописно обложене молбенице надлежним путем до стављенога рока потписаној конзисторији поднијети.

Из сједнице прав. срп. епархијске конзисторије у Пакрацу, 22. јуна (5. јула.) 1906. држане.

Председништво.

Ad бр. К. 728.473. ex 1906.

41 3—3

РАСПИС НАТЕЧАЈА.

У кр. малој реалној гимназији у Митровици има се почетком школске године 1906./7. попунити место грчко-источнога вероучитеља.

С тим су местом скопчана следећа берива:

1.) За неиспитаног намјесног вероучитеља годишња пристојба од — 1200 К.

2.) За испитаног намјесног вероучитеља годишња пристојба од — 1400 К.

3.) За правога вероучитеља годишња плата од 1200 К, с петогодишњим доплатцима у износу од 200 К. те станарином од годишњих 480 К. или станом у нарави.

Дужности вероучитеља у погледу обуке јесу ове:

1.) За намјеснога вероучитеља: до 20 сати недељне обуке, у коју се урачунава држање ексорте са два сата;

2.) За правога вероучитеља: до 10 сати недељне обуке, у коју се урачунава држање ексорте са два сата. Сваки сат обуке преко казаног броја награђује се посебном за учитеље средњих училишта системизираном наградом.

У погледу осталих дужности (надзора, прибављања седницама и т. д.) потпада вероучитељ истим прописима као и остали учитељи у овом земаљским средњим училиштима.

Ваљано обложене молбенице имаду се путем надлежних протопрезвитератских звања поднети архијерејске конзисторији у Карловцима до 15. јулија по нов. 1906.

Ad Број К. 387., 399. и 419. з. 263. ex 1906.

42 3—3

СТЕЧАЈ.

Исписује се на мјесто пароха и окр. протопрезвитера у Новој Градишци са плаћом III. разреда, а роком до укључиво 8. (21.) јула 1906.

Молитељи имају своје прописно обложене молбенице надлежним путем потписаној конзисторији до стављенога рока поднијети.

Из сједнице прав. срп. епарх. конзисторије у Пакрацу, 24. маја (6. јуна) 1906. држане.

Председништво.

Ad бр. свн. зап. 72. ex 1906.

2 3 47

СТЕЧАЈ.

На темељу одлуке прав. срп. св. архијерејскога синода од 23. маја (5. јунија) 1906. овим се отвара стечај ради попуњења стипендијског места са год. 1200 круна, установљенога у § у 103. одс. III. прев. кр. наредбе од 10. августа 1868. за избиравање професора богословије.

Компетовати на ову стипендију могу свршени прав. срп. богослови, који имају исказати осем тога, да су здрави и сиромашног стања.

Декретом ће се одредити, где ће питомац имати наставити и довршити прав. богословске науке као обвеза у погледу на службовање по свршетку наука.

Ваљано инструисане молбенице треба поднети потписаном митрополиту и патријарху најдаље до 1. (14.) августа 1906. године.

У Карловцима 3. (16.) јунија 1906. године.

Георгије с. р.

Патријарх.

Ad број К. 711|553. ex 1906.

44 3—3

Е Д И К Т.

На бракоразводну молбу Милице Марић рођ. Станишић из Вуковара против мужа јој Душана Марић сада непознатог боравишта овим се речени Душан позива, да у року од 90 дана рачунајући од првог уврштења овога едикта овој конзисторији или сам лично предстане или место пребивалишта свога пријави, јер ће се у противном случају ова бракоразводна парница и без његовог суделовања наставити и довршити.

Из седнице архид. конзисторије држане у Карловцима 24. маја (6. јунија) 1906.

Председништво.

Ad бр. К. 691|552. ex 1906.

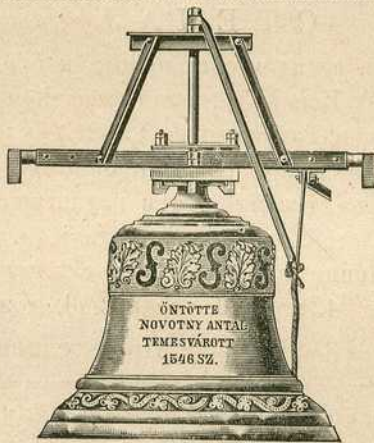
43 3—3

Е Д И К Т.

На бракоразводну молбу Велимира Пајића из Баноштра против супруге му Даринке рођ. Цветић, сада непозната боравишта овим се речена Даринка позива, да у року од 90 дана рачунајући од првога уврштења овога едикта овој конзисторији или сама лично предстане или место пребивалиште свога пријави, јер ће се у противном случају ова бракоразводна парница и без њеног суделовања наставити и довршити.

Из седнице архид. конзисторије држане у Карловцима 24. маја (6. јунија) 1906.

Председништво.

ДРУГИ ОГЛАСИ

**ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА**

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у овакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу креатати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем

од мене изнађена и много пута одликована**са отвореним одушкама провиђена звона,**

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 8 провиђена и като имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. —

9— 3.

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миланарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миланарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваких 15 дана на 2 цела табака. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Поједини бројеви 40 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламадије у року од 15 дана шаљу се Администрацији а остала рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 филири од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Све спорове овога листа у ствари претплате или других потраживања решава котарски односно општински суд у Карловцима.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Ср. Карловцима. 420. 1906.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА